

HANOJUS SVEIKINA PROTESTU DALYVIUS

Alisaukas, K. 7 2 70
7312 S. Washtenaw Ave.
CHICAGO, ILL., 60629

VIETNAMO KARAS PADEDA AMERIKAI IŠBANDYTI NAUJUS KOVOS GINKLUS

WASHINGTONAS. — Nors Vietnamo karas nėra Amerikoje populiarus ir jį daug kas kritikuoja, generalinis kariuomenės štabas daug iš to karo pasimoko. Generalas Westmoreland, armijos štabo viršininkas, buvęs Vietnamo jėgų vadovas papasakojo armijos karnių susirinkime apie naujus metodus prieš jėgoms pastabėti, jas sekti. Nauji metodai, pagrįsti elektronika, padarys revoliuciją kautynių lauke ir žymiai sumažins kareivių reikalavimą, — pranašavo generalas. Kompiuteriai ateityje automatiškai įvertins žvalgybos ir elektroninių sensorių atsiunčiamus pranešimus ir automatiškai nustatys artilerijos bei lėktuvų bombų taikinius.

Generalas Westmoreland papasakojo, jog armijoje įsteigta nauja komanda: STANO (Surveillance, Target Acquisition and Night Observation). Atskira Pentagono agentūra derina visus armijos tyrimus, pritaikant naujus elektroninius atradimus kautynių reikalams. Nauji aparatai išbandomi specialioje laboratorijoje Fort Hood, Texas. Čia bandomos naujos technikos, įrankiai, kurių armija turi kelis šimtus, bandoma juos derinti, vertinti ir įdiegti į kasdieninį armijos gyvenimą.

Kaip II-jame Pasauliniame kare tankai padarė senų kautynių metodų revoliuciją, taip už 10 metų įvyks "automatizuoto mūšio lauko" revoliucija. Per paskutinį dešimtmetį armijos mokslininkai dirbo siekdami dalinių greičio, taiklesnės kautynių ugnies ir susižinojimo technikos pagerinimo. Dabar visas dėmesys nukreiptas į žvalgybą, priešo judėjimo stebėjimą ir sekimą, jį taikinių automatišką suradimą.

Ateityje kovos lauke priešas bus sekamas 24 val. per parą. Prieš pastebėjus automatiškai taikinių nustatymas įgalins paleisti jį mirtiną įvairių ginklų ugnį. Kariuomenės daliniai bus labai judrūs, greičiausia helikopterų daliniai, kurių vertė buvo įrodyta Vietnamo kare pirmą sykį. Tie daliniai turės skirtingus nuo ligšiolinių uždavinius.

Naujieji įrankiai priešui pastebėti ir sekti Vietname jau naudojami. Čia lėktuvai išbarto mažus elektroninius prietaisus ten, kur tikimasi priešo dalinių judėjimo. Jie siunčia signalus, jei pasirodo priešas. Su tais instrumentais kartu vartojami infraraudoni laserio spinduliai, oro ir žemės radarai, tamsoje matantieji aparatai. Visų šių sekimo įtaisų signalai, suėję į vieną vietą, papildyti dar kitų žvalgybos šaltinių duomenimis, yra automatiškai kompiuterių pasveriami, įvertinami ir kompiuteriai nustato tikslų taikinį artilerijai ir lėktuvams. Virš dviejų trečdalių priešo nuostolių Vietnamo kare buvo pasiekta artilerijos ir lėktuvų bombardavimu.

Indija supyko ant Maroko ir Jordano

NEW DELHI. — Indijos vyriausybė atšaukė savo ambasadorių iš Maroko ir charge d'affaires iš Jordano. Tai pasėkė iš islamo valstybių konferencijos, kuri vyko Maroke. Nors Indijoje gyvena 60 milijonų musulmonų, jos atstovai, Pakistanui prieštaraujant, nebuvo įleisti į konferenciją, nors jie buvo pakviesti atvykti ir atvyko. Indijos delegacijai vadovavo kabi-

IŠ VISO PASAULIO

ČIKAGA. — "Chicago Today" vedamajame pavadinimo vakarykščias demonstracijas prieš karą neoficialiu referendumu, iš kurio Hanojus, Maskva ir Pekinas gali pasidaryti išvada: mes galime turėti tokį referendumą, tačiau jie — negali, nes ten viešpatauja dusinanti minties kontrolė.

MASKVA. — Sovietų trims erdvėlaiviams skriejant orbitoje, buvo iššautas dar vienas satelitas "Interkosmos I", prie kurio prisidėjo Čekoslovakijos ir Rytų Vokietijos mokslininkai.

ALŽIRAS. — Alžiro prezidentas prašo užsienio pagalbos nukentėjusiems nuo potvynių. Tunisijoje, Libijoje, Egipte ir Alžire iškrito daug lietaus. Alžire žuvo 68 žmonės, 218 buvo sužeisti, namų neteko 100,000 gyventojų.

MASKVA. — Sovietai neprišiminė penkerių metų sukakties nuo Chruščiovo pašalinimo. Korespondentai sako, kad kolektyvinis valdymas veikia geriau, negu tikėtasi. Brežnevo-Kosyginovo valdžia esanti tvirtai jų rankose. Spėjama, kad ateityje Brežneva gali pakeisti Andrei Kirilenko, o Kosyginą — Dimitri Polijanski.

Kalifornijoje eina ginčai apie šią moterį — Angela Davis. Ji neslepia, kad ji komunistė. Ji tačiau yra Los Angeles universiteto dėstytoja. Patrikietinių Taryba bando ją pašalinti iš pareigų. Dėl to kilo triukšmas. Komunistai ir jų draugai rėkia, kad Amerikos konstitucija laužoma, kalbos laisvė paniekinama. Kasin kiek ilgai koks "fašistas" padėstytų Maskvos universitete?

neto ministeris. Indija dėl to užsigavo.

Vyriausybės pareigūnas, paklaustas, kodėl nebaudžiamas Pakistanas, bet Marokas, atsakė, kad iš Pakistano nieko geresnio ir negalima laukti, tačiau Marokas buvęs konferencijos šeimininkas, Indijos įžaidimas įvykęs jo žemėje. Jordanas buvęs vienintelis aktyviai parėmęs Indijos išjungimą iš konferencijos.

Trečiadienio Vietnamo karo kritikų tarpe buvo šie žinomi asmenys: iš kairės: Martin Luther Kingo žmona, senatorius iš Kalifornijos Alan Cranston, Ralph Abernathy ir gynybos departamento sekretorius Lairdo sūnus Melvin, dalyvavęs protesto žygyje Eau Claire, Wisconsin universitete.

SOVIETAI SIŪLO SAVO GAMINIUS PIETRYČIŲ AZIJOS GYVENTOJAMS

JAKARTA. — Sovietų Sąjungos delegacija po 37 dienų derybų su Indonezijos valdžia sugrįžo namo nesutarusi dėl ateities prekybos ryšių. Indonezija, valdoma buvusio prezidento Sukarno, gavo iš Sovietų Sąjungos daug paramos. Sakoma, kad su visais nuosimčiai Indonezija sovietams skolinga 800 milijonų dolerių. Sovietai neatsisako Indonezijai toliau padėti: žada pastatyti plieno liejyklą, atominį reaktorių, trąšų gamyklą, žada padėti įrengti cinko ir bauxito kasyklas, tačiau reikalauja pirma sugrąžinti senas skolas. Indonezija to ir norėdama negali padaryti. Abi delegacijos susitarė dar kartą susitikti ir tęsti pasikalbėjimus.

Sovietų prekybos atstovai parodė pastaruoju metu didelį veržlumą Pietryčių Azijoje. Jie siūlo savo prekes, siunčia savo laivus į Singapūrą, steigia atstovybes ir vaišina vietinius pirklis.

Neseniai Malaizijoje, Kuala Lumpur mieste pasibaigė tris savaites trukusi tarptautinė prekybos paroda, kurioje sovietai išstatė daug savo prekių. Sovietų pareigūnai vaišina laikraštiniukus, kvietė spaudos konferencijas, gyrė savo gaminius. Korespondentai pasakoja, kad tose konferencijose paaiškėjo, jog sovietų valdininkai yra prasti "salesmanai". Vienoje konferencijoje buvo į padanges keliami sovietų maisto konservai. Buvo dalinami vėžiukai, įvairių daržovių konservai, žuvys. Prie jų nebuvo pasiūlyta nei duonos nei sausainių. Nuplauti sovietiniais skanėstams buvo pilstomas Georgijos konjakas, kurį užsieniečiai dėl jo aitrumo ir mediciniško aromato pavadino "Stalino kerštu".

Sovietų radijo priimtuvai, automobiliai, foto kameros, palyginus su Japonijos gaminiiais, atrodo didžiuliai, neskoningi, prastai užbaigti. Sovietų traktoriai turėję įprotį demonstracijų metu staiga sugesti ir nors jų kainos buvo 25% žemesnės už japonų ar amerikiečių traktorius, sovietams pavyko jų parduoti tik už 80,000 dol.

Sovietų lėktuvų agentūra sukėlė juoko Malaizijos parodos lankytojų tarpe. Aerofloto kambaryje buvo didžiulis plakatas, raginas visus važiuoti į Sovietų Sąjungą. Jis skelbė: "Ir jūs visi girdėjote apie rusišką vašingumą — kai kurie žmonės niekada nuo jo neatsigauna". Nežiūrint į sovietų nepasisekimus Pietryčių Azijoje, jie visomis jėgomis bando įsibrauti į britų paliekamą tuštumą, tikėdamiesi, kad amerikiečiai pasitrauks iš Vietnamo ir tada atsidarys jų produktams ir įtakai dar didesni galimūmai.

Atentate buvo nušautas Somalijos prezidentas.

VĒLIAUSIOS ŽINIOS

◆ Vakar, moratoriumo prieš karą proga, Čikagos centre dalyvavo apie 50,000 žmonių. Įvairūs paminėjimai įvyko Evanstone, Gary, Oak Parke, Winnetkoje ir La Grange.

◆ Aštuonių agitatorių teisme vakar kaltinamieji atėjo su juodais raiščiais ant rankovių. Ant kaltinamųjų stalo buvo pastatyta Amerikos ir Viet Congo vėliavos.

◆ Kalifornijos gubernatorių Reaganas pasmerkė demonstracijas prieš karą, kurio nepalaimėti nutarė keturi Amerikos prezidentai.

◆ New Yorke demonstracijoje finansiniame miesto rajone dalyvavo tūkstančiai žmonių. Metalo darbininkai surengė kontrą — demonstraciją prieš merą Lindsay, jo kalbą pritraukdami švilpimais.

◆ Sen. Goldwateris pareiškė, kad moratoriumas padeda Amerikos priešui, kuris žudo jaunus amerikiečius.

◆ Prie Baltųjų Rūmų įvyko kelios demonstracijos prieš ir už karą Vietname.

◆ Izraelio aviacija vakar du kartą puolė Egiptą ir kartą — Jordaną.

Dar vienas neigras buvo išrinktas į aukštą vietą. Atlantos miesto vicemėras Maynard Jackson apie trečdajį savo balsų gavo iš baltųjų.

Čekų darbininkai raginami dirbti

VIENA. — Čekoslovakijos komunistų vadai susirūpino visuomenės morale ir noru dirbti. Gustavas Husakas važinėja po fabrikus ir sako darbininkams kalbas, kuriose ragina padidinti darbo našumą ir gamybą. Skodos fabrike, Pilsene Husakas kalbėjo apie rimtą ekonominę padėtį, kuri gali priversti valdžią atimti iš darbininkų vieną poilsio dieną, sugrįžtant prie šešių darbo dienų.

Husakas pripažino, kad matalai krašte yra labai žema, tačiau ragino nugalėti blogą nuotaiką. Jis sakėsi esąs vidurio kelio komunistas. Jis nenorįs sekti Novotnio biurokratijos klaidų ir nenorįs kartoti Dubčeko "anarchijos".

Darbininkai jo kalbos klausė šaltai, tik kai Husakas pasakė, kad iš Čekoslovakijos išbėgę žmonės Čekoslovakijai nereikalingi ir gali eiti "po vėlnių", darbininkai jam triukšmingai pritarė.

Pragoje paskelbta, kad Dubčekas atleistas jam prašant iš federalinio seimo pirmininko pareigų. Kartu su Dubčeku "pasitraukė" dar septyni įvairūs pareigūnai.

Aviacija padeda užgesinti miškus

WASHINGTONAS. — Miškų gaisrai Amerikoje padaro daug žalos. Vis daugiau kovoje su ugnimi miškuose naudojama aviacija. Užsiedus miškui lėktuvai skrenda su chemikalais, kurių per sezoną sunaudojama 260,000 galonų. Jie sustabdo liepsnas. Helikopteriai nuveža gaisrų gesintojus į tolimas, neprieinamas vietas, kurias anksčiau būdavo galima pasiekti tik mulais.

Montanoje yra miškų gaisrų gesintojų kursai, kuriuos kasmet užsiregistruoja apie 1,000 jaunų vyrų. Iš jų išrenkami patys stipriausieji, tik 200. Jų tarpe vasaros atostogų metu yra daug studentų. Jie mokomi šokti su parašiutais, lipti į medžius, vartoti virves nusileidimui ir panašius dalykus. Kiekvienas ugniagesys turi būti stiprus, sveikats, turintis būti stiprus, sveikats ir patvarus, nes miškų gaisrai yra pavojingi. Ugniagesiai šoka iš lėktuvų su parašiutais tiesiai į mišką. Pasitaiko įvairių nelaimių. Kiekvienas turi po 40 svarų įvairių įrankių.

VIETNAMO KOMUNISTAI PALINKĖJO KASDIEN PROTESTUOTI PRIŠ KARĄ

WASHINGTONAS. — Vakar visoje Amerikoje vyko protesto prieš Vietnamo karą "moratoriumo diena". Buvo daug susirinkimų, mitingų, pamaldų. Skambėjo varpai, buvo susikauptimų, apmąstymų forumai, žvakių procesijos, parašų rinkimai, kalbų sakymas. Pietų Vietnamo prezidentas Thieu pareiškė, kad amerikiečiai turi teisę, kaip demokratinės šalies gyventojai, daryti ir sakyti apie karą, ką nori, tačiau jis įsitikinęs, kad tos demonstracijos prailgins Vietnamo karą. Hanojus paskelbė atsišaukimą, kuriame dėkoja "Brangiems Amerikiečiams Draugams" už paramą ir linki protesto dienos pasisekimo.

Kritiški balsai vyskupų sinode

ROMA. — Katalikų vyskupų sinode Popiežius antrą dieną sėdėjo šalia pirmininkaujancio Bombėjaus kardinolo Gracias ir klausėsi vyskupų ir kardinolų pareiškimų. Belgijos kardinolas Suenens, kaip ir anksčiau kiti liberalai kardinolai, reikalavo vyskupams didesnio vaidmens katalikų Bažnyčios reikaluose. Jis nurodė, kad niekas nenori neigti Popiežiaus pirmybės, tačiau vyskupai, kaip apaštalų įpėdiniai turį būti ne tik "po Petru", bet "su Petru".

Katalikų Bažnyčia nesanti monarchija, bet kolegijinės vadovybės išraiška. Kardinolas kritikavo Vatikano laikraštį "L'Osservatore Romano", kuris kasdien skleidžia monarchijos idėjas. Kardinolas kritikavo ir Tikėjimo Kongregaciją, kurios paruoštos rezolucijos iš vyskupų padaro tik Popiežiaus asistentus, kada jų vaidmuo Vatikano suvažiavime buvo pakeistas į kolegijos bendravaldiško vaidmenį.

Popiežius išgirdo kritikos ir iš Indonezijos kardinolo Durmujovono, kuris pripažino Popiežiui teisę naudoti savo vyriausiąją galią, tačiau patarė svarbiais klausimais pasitarti su vyskupų kolegija. Jis nurodė į encikliką "Humanae Vitae", kuri draudžia gimdymų kontrolę. Ši enciklika padariusi Bažnyčiai daug nemalonumų, daugelis vyskupų jai nepritarė. Tokia padėtis esanti nenaudinga tikintiesiems, nei Popiežiaus autoritetui.

Popiežiaus vyresniškumą kietai gynė Madrido arkivyskupas Genzalez. Jis nurodė, kad vyskupų kolegija atsirado ir yra tik per Popiežiaus malonę. Kolegijos sprendimai daromi tik Popiežiui pritariant. Popiežiui nereikia vyskupų, tačiau vyskupai esą niekas be Popiežiaus.

Britų žurnalistas apie kankinimus

LONDONAS. — Komunistinės Kinijos 2 metus iškalintas britų žurnalistas Grey Londone papasakojo, kaip jis buvo raudongvardiečių mušamas ir kankinamas. Įsibrovė į jo namą komunistai jį pusnuogį išdazė juodais dažais, atlaūžė jį užpakalį jo rankas ir liepė jam stovėti pasilenkus. Kiekvieną sykį, kai jis bandė išsitiesti, jis buvo mušamas kumščiais į pilvą.

Po kelių valandų tokio stovėjimo ant cementinių grindų Grey galėjęs matyti prakaito baloje savo veidą. Kinai, norėdami atimti jo paskutinį "draugą", kuris vienukėje sėdint buvo didelė pagunda, prie jo akių

Veteranų organizacijos pasmerkė šias demonstracijas. Vietname esantieji kareiviai irgi didele dauguma pasisakė prieš Moratoriumą. Ugniagesių sąjunga pavadino tą dieną "tautinės gėdos diena". Viceprezidentas Agnew griežtai pasisakė prieš Hanojaus kišimąsi į Amerikos žmonių vidaus reikalus.

Alabamos kongresmanas Walter Flowers pareiškė, jog "moratoriumas yra žygis prieš Ameriką". Senatorius Gordon Allot pareiškė, kad moratoriumo idėja gimė Rytų Berlyno "talkos konferencijoje" birželio 25 d. Už tos idėjos stovi komunistai. Kongresmanas Richard Ichord pavadino moratoriumą: "komunistų sugalvota ir organizuota propagandos manevru". Didžiausią pritarimą moratoriumas turėjo New Yorke ir Los Angeles. Čikagoje tos dienos rengimams vadovavo biznierių Gordon Sherman, Midas-International automobilų dalių gamintojas.

Atvirą laišką Amerikos jaunuoliams paskelbė Viet Congo delegacijos vadovė Paryžiuje Thi Binh. Ji ragino amerikiečius kasdien vis stipriau protestuoti, kad prezidentas negalėtų rodyti savo nesidomėjimo. "Pakelkite taikos teisingumo mlylėtojų balsus vis stipriau, kad Amerikos jaunimas galėtų grįžti namo ir kad mūsų abi laudys galėtų gyventi taikoje ir draugiškume" — sako Vietnamo komunistai.

Pietų Vietnamo prezidentas Thieu pakvietė visus protesto organizatorius atvykti į P. Vietnamą ir aplankyti Hue miesto kapines, pasikabinti su kovos lauko kareiviais. Jie tada visi pakeistų savo nuomonę. Didelėse bendrose kapinėse buvo palaidoti Hue mieste žuvę, komunistų nukankinti, vietnamiečiai. Thieu pareiškė, jog jis nepasirodo Amerikos palaikyti kareivių 100 metų, bet prašo turėti drąsos pasilikti, kol jo kraštas atgaus karinę, ekonominę ir politinę jėgą.

◆ Bostone sen. Edwardas Kennedy pareiškė, jog reikia išvesti kovos dalinius iš Vietnamo iki 1970 metų galo, o po to — visą kitą kariuomenę per metus laiko.

◆ SDS narys Flanagan, kuris nulaūžė Čikagos miesto patarėjui Elrod kaklą buvo paleistas iš kalėjimo už 10,000 dol. užstatą.

LISABONA. — Portugalija pareiškė švedijai griežtą protestą dėl paramos, kurią švedai siunčia Angolos ir Ginėjos sukilėjams.

pakorė jo katiną Ming-Ming. Grey pareiškė, jog savo vietnatvę jis paskė tik trijų knygų pagalba. Viena buvo jėgos pratimų knygelė, kita šachmatų vadovėlis ir trečia — komunizmo teorija ir praktika.

ALFONSAS NAKAS

Vakaras su piktuoju Hamletu Stratforde

Šeštadienis, spalio ketvirtoji. Rudenio spalvom užsinešęs, sausais lapais prikvėpęs, Ontario Stratfordas dar kartą tapo turistiniu skruzdėlynu. Šitas šeštadienis yra priešpaskutinis, nes spalio 11 Shakespeare'o vaidinimai baigsis. O Hamletui jau paskutinis šeštadienio vakaras išvis, nes paskutinį šeštadienį ir paskutinę sezono dieną jį antrą valandą bematys studentai.

Režisieriaus John Hirsch'o pastatytas, šio sezono Hamletas sulaukė ir ne visai palankios kritikos. Svarbiausia — dėl paties princo Hamleto vaidmens, kurį atliko Kenneth Welsh. Dauguma manė, jog William Shakespeare sukūrė teisybės ieškantį idealistą, savjotoją, bet John Hirsch jį sceną paleido patrakusį piktuoju. Visi svarbieji monologai, kur tik reikėjo keikti karalių, buvo atlikti sutirštintai pikta. Reikia manyti, jog karalienė motina miegamajame gavo ne vieną mėlynę. Žiauriai žiaurus jis buvo ir su Ofelija. Kaip saviškai ir skirtingai režisierius gali interpretuoti tekstą, štai mažas pavyzdėlis. Kai Hamletą Polonijus klausia, ką skaitai, atsakymas yra: "žodžius, žodžius, žodžius..." (words, words, words). Kad ir su pauzėmis, atsakymui užtektų kelių sekundžių. O čia buvo išesta beveik į minutę. Pirmą "žodžius" ištare nusiūkes, dar į knygą žiūrėdamas. Gerai patylėjęs atsigrįžė ir jau pakeltu balsu riktelėjo: "žodžius". Vėl nusigręžė, susiraukė, išplėšė iš knygos lapą, pribėgo prie nustebusio, kvailoko karaliaus patarėjo ir lapą į rankas jam brukdamas dar kartą iššvokštė "žodžius!" Šis epizodas irgi priskaitytinas prie supiktinto Hamleto pavyzdžių.

Tačiau negali pasakyti, kad Kenneth Welsh būtų prastai vaidinęs. Kur tik jis pasirodė, ten publikos dėmesį patraukė žodžiu ir gestu. Neveltai pora kartų plojimai pasipylė veiksmo vidury, o spektakliui pasibaigus, kai tik Hamletas išėjo nusilenkti, sukilusi jaunoji pu-

blikos dalis pora minučių plojo stati.

Jeigu mane kas klaustų, kuris kitas aktorius paliko giliausią įspūdį, nedvejodamas pasakyčiau, kad Kenneth Pogue — Hamleto tėvo dvasia. Jo, šarvuoto, pilkai-melsvai grimuoto veidu, išėjimus ir dabar, po savaitės, tebematau. Jo majestotiškus judesius parėmė kraupus, pilnas nevilties balsas, kai sūnų įtaigojo atkeršyti už jo mirtį. Čia gerai pasitarnavo garso efektai (tikriausia, tai Louis Applebaum'o, muzikos tvarkytojo, nuopelnas).

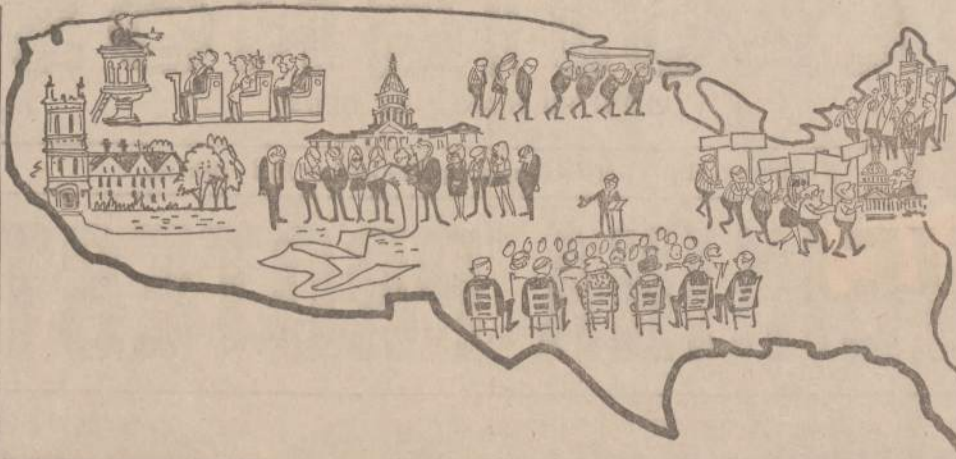
Velgi, didelį įspūdį žiūrovui paliko Anne Anglin, suvaidinusi Ofeliją. Nors visur deklamuoto grožio, šių dienų matavimais verčiantis, jai gal kiek ir stokojo, bet ji atrodė trapi, kukli, įsimylėjusi ir visų užuojautos verta.

Leo Ciceri, Danijos karaliaus Klaudijaus vaidmenį, beveik visur buvo ir karališkas ir žinąs ką daro. Gal truputį šaržuotu pasirodė žiūrėdamas vaidinimo apie žmogžudystę sode. Čia jo nervingi judesiai, vis tiesiant taure, kad pripiltų daugiau gėrimo, atrodė nenatūralūs. Leo Ciceri, užpėnai Antony and Cleopatra tragedijoje vaidinęs pagrindinį vaidmenį, yra labai gražus vyras ir iš bendro sudėjimo, ir iš veido. Hamleto vaidtojimai, kad jo (dėdės-patėvio) išvaizda prieš nužudytą tėvą grožį yra tik pasigailėjimo verta, labai nesiderino su tuo, ką regėjome.

Hamleto motinos, karalienės Gertridos rolėje Angela Wood teigiamiausiai pasirodė miegamajame, išaiškinimo su Hamletu scenose. Kitur ji atrodė peršalta, peroficiali.

Powys Thomas Polonijų suvaidino, tur būt, tiksliausiai, tai yra maždaug taip, kaip W. Shakespeare pats būtų norėjęs. Kur tik jis pasirodė, ten kilo ir juokas, ir užuojauta. Ir baisiai beprasmiškas buvo jo žuvinimas už užuolaidų, karalienės miegamajame.

Mervyn Blake, atlikęs aktoriaus Prologo ir paskui pirmojo

Trečiadienį Amerikos bažnyčiose, universitetuose, gatvėse ir salėse įvyko šimtai protesto prieš Vietnamo karą demonstracijų.

kapų duobkasio roles, ypač gerai suvaidino pastarąją. Labai įdomus buvo James Blendick, Horatio vaidmenį. Jo šaltumas — tikra priešingybė karštakraujui Hamletui. O jo išvaizda, tai, turbūt, paties daniškiausio dano — blondino, apskritgalvio. Laerto vaidmenį atliko Neil Dainard, Rozenkrancų vaidino Stephen Markle, o Gildensterną — Peter Scupham. Jie visi buvo savo vietoje ir sunku man būtų ką daugiau apie juos atskirai pasakyti. Truputį apvykę Robin Marshall (tik šiam vakarui jis pavadavo John Gardiner) išvaizda, vaidinant Norvegijos princa Fortinbras'ą. Jis atėjo, kai visi pakraščiai buvo pilni lavonų. Jis atėjo kaip būsimasis Danijos valdovas, bet žiūrovui įspūdžio nepadarė. Kitame vaidmeny, aktoriaus-žudiko (Luicijano) jis buvo visiškai tvarkoj. Tiek apie svarbiuosius aktorius.

Apipavidalinimas — Sam Kirpatrick'o. Kas Stratfordą pastoviai lanko, tai žino, jog dekoracijų, kokias matome šių dienų paprastų teatrų scenose, čia nėra. Pagal reikalą du berniukai, nė šviesų neužgesinusių, įneša lovą ir jau turime miegamąjį. Arba įbėga su karališku sostu ir valdovas sėda į jį jau karališkoje menėje, kai pirmą gal buvo tolimas kiemas, net kita provincija, net kita šalis. Didelę rolę lošia čia garso efektai, šviesos, kostiumai. Čia aprašomam Hamleto pastatyme, kai beveik visi buvo įdomiai ir pakankamai kostiumuoti, paprasčiausiai ir skurdžiausiai buvo aprengtas pats Hamletas. Tamsiai pilkas ar juodas apsiaustas, atsilapoję (be sagų) balti marškiniai, tamsios kelnės ir tokie pat, berods su aulais, batai. Viskas, o pamišusi Ofelija nebuvo nei labai suveltai plaukais, nei gėlėmis apsikaisusi. "Gėles" ji "dalino" pantomimiškai (turbūt norėta pa-

brėžti, jog tik ji viena jas mato?), bet nepaprastai tikrai. Arba, kur gaidys turi sugiedoti, kad karaliaus dvasia sceną apeleistų, vietoj gaidžio balso jį išveja trampėtės. Šitaip, žinoma, viskas režisieriaus pageidavimu.

Charakteringa dar ir tai, kad nedaroma jokių pertraukų su atskirų veiksmų pabaiga. Kadangi, kaip minėjau, "dekoracijos" arba butaforiniai dalykai yra keičiami žiūrovų akivaizdoje, tai galima vaidinti tol, kol visi pavargsta. "Minimas spektaklis turėjo dvi pertraukas po 10 minučių. Pirmoji buvo gerokai įvaidinusi į trečiąjį veiksmą, jau toli po garsaus Hamleto monologo "To be or not to be". Antroji pertrauka, berods, sutapo su ketvirtojo veiksmo pabaiga, bet tikras nebesu. Žodžiu, Shakespeare'as neatsikels ir neparodys, kur sustoti... Bet tie, kurie į Stratfordą nuolat važinėja, dėl tokių sukarpymų nesipiktina.

Minimam spektakliui, lygiai kaip beveik visiems kitiems, visos 2,258 vietos buvo gerokai iš anksto išpirtos. Geri du trečdaliai publikos — jaunimas, tarp 20 ir 30 metų. Matomai vedė poros, arba sužadėtiniai, draugai. Hipių labai mažai, gal vienas-kitas nuosimtis. Visi tie jaunuoliai kultūringi, žvalūs, linksmi, didžiausi Shakespeare'o entuziastai.

Parkavietėj mašinos iš Ontario, Michigano, Ohio ir, šen bei ten, net iš tolimiausių Kanados provincijų bei mūsų steitų. Ten išsitiesę keletas autobusų, atvežusių ekskursijas.

Stratfordas, su savo dviem teatrais (Festival ir Avon) yra ypač didelė dovana tiems, kurie gali jį lengvai pasiekti. Prie tokių priklausome ir mes, detroitiečiai ir, per septyniolika metų, ne vienas tapome Stratfordo nuolatiniiais lankytojais.

Kitų metų gegužėje prasidės 18-sis sezonas. Kas bus vaidinama, tai sužinosime bene kovo mėnesį. Tikriausia, du ar trys Shakespeare'o veikalai ir vienas ar du kurio kito pasaulinio klasiko. Tik jau Hamleto kitais metais nelaukime. Pirmąjį kartą jis ten buvo pastatytas 1957 metais, o antrąjį — šįmet. Jo lauksime vėl gal tuziną metų, kol eilė ateis. Dalinai šio sezono spektaklį jau būsim primirę, dalinai gi ir šiaip jis bus mums "naujas", nes pateks į kito režisieriaus rankas, bus suvaidintas kitų aktorių. Pagaliau, po tiek metų, ir mes patys būsim "kiti"...

JURGIS JANUSAITIS

Sekmadienio popietė be rūpesčių

Ne vienas iš mūsų skundžiamės: "Per savaitę alsuojame fabrike dulkes. Sunkiai dirbami išvargstame. Ir gyvenimas darosi nebemielas. O taip norėtusi išsiblaškyti, linksmai nusikvatoti, pagyventi visai be rūpesčių".

Ir mūsų skundas turi rimto pagrindo. Net daktarai teigia, kad reikia bent retkarčiais užmirti rūpesčius. Bet kur nuo jų atsikratyti, juk jie yra mūsų gyvenimo kasdieniniai palydovai!

O vis dėlto rūpesčius retkarčiais pamiršti galima. Vasarą, kai išvykstate atostogauti, ir žuvažvauti ar pamedžioti. Gi negalintieji anais malonumais pasinaudoti, rūpesčius atitolina lankydamiesi įvairiuose kultūriniuose rengimuose, kurių, reikia pasakyti, rudens ir žiemos laiku labai ir labai apstu. Ir gerai, kad tokie renginiai vertės, kiti lengvi, pramoginiai. Ir vieni ir kiti yra prasmingi ir įvairina žmogaus gyvenimo pilkas dienas.

Tačiau vieno ko mums iki šio stokodavo rengimuose, tai nuotaikingo humoro. O humorą žmonės labai mėgsta, jį vertina ir tokiomis meninėmis programomis labai domisi.

Kaip jau spaudoje skaitėme, Lietuvių Foto Archyvas spalio mėn. 26 d. sekmadienį, 4 val. Jaunimo Centre ruošia nuotaikingą Humoro ir muzikos vakarą. Ir tikslas geras:

visas sutelktas lėšas skirti kultūrinio gyvenimo įamžinimui dokumentiniuose filmuose. Tai konkretus, turįs didelės svarbos darbas ateičiai.

Šio vakaro rengimo pirmininkas, nepavargstęs entuziastas, Amerikos lietuvis Jonas Evans posėdyje kalbėjo: "Mes turime duoti žmonėms nuotaikingą sekmadienio popietę, kurioje jie pamirštų savo kasdieninius rūpesčius. O tai geriausia būtų humoro ir muzikos vakaras."

Žinoma, visi jo talkininkai — St. Sėmėnienė, Eglė Vilutienė, Nijolė Vengrienė, B. Briedienė, J. Grybauskienė, A. Ruginė, M. Remienė, A. Dzirvonas ir pats LFA vedėjas kun. A. Kezys SJ ir kiti su šia mintimi sutiko, pritarė ir kibo darban, kad toks humoro ir muzikos vakaras gerai nusisektų. Moterys organizuoja vakaro dalyviams ir vaišes, kurių metu bus paskirstytos laimingiesiems gana vertingos dovanos.

Svarbiausių Humoro ir muzikos vakaro dalį sudarys nuotaikinga programa, kurių atliks humoristas, rašytojas Aloyzas Baronas, aktorius Kazys Veselka ir muzikinę dalį trio: smuiku — Povilas Matukas, violončele — muz. Petras Armonas ir fortepijonu — Manigirdas Motekaitis.

Tad spalio mėn. 26 d. sekmadienis tesuveda mus į Jaunimo Centrą, kur keletą valandų galėsime pagyventi visai be rūpesčių. Gi savu atsilankymu padėsime tiems, kurie neša gana nedėkingą kultūrinių darbų našą.

Leiskite, mielas skaitytojai, priminti, kad bilietai į šį vakarą gaunami "Marginiuose" ir juos platina komiteto nariai, kurių pavardes randate šiame straipsnyje.

Iki malonaus susitikimo linksmų nuotaikų sekmadienio popietėje.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Prešadienis ir ketvirtadienis nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5.

Chicago Savings and Loan Association

5 1/4% Certifikatų sąskaitos
Certifikatai išduodami tūkstintinėmis. Mažiausiai turi būti \$5,000. Pelnas mokamas kas trys mėnesiai.

4 3/4% Ant visų knygečių sąskaitų
Nuosimėčiai priskaitomi kas dieną, išmokami kas trys mėnesiai.

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

- Vacation Club
- College Bonus Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- Christmas Club
- Insured Family Savings
- Notary Public Service
- Free community rooms for your organiz'd meetings
- Cash checks and pay all family bills with our spec'l money order checks.
- Sell & redeem U.S. Bonds
- Two large free park'g lots
- Save-by-Mail Kits
- Travelers Checks
- Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.
John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board
6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575
HOURS: Mon. 12 P. M. to 8 P. M., Tues. 9 to 4, Thurs. and Fri. 9 to 6, Saturday 9 to 12:30

FEDERAL SAVINGS AND LOAN SAFETY OF YOUR SAVINGS INSURED UP TO \$15,000 INSURANCE CORPORATION

The U.S. Savings Bond: it just isn't the same any more.

NOW IT PAYS MORE.

Now Savings Bonds pay 4 1/4% when held to maturity of seven years. And Freedom Shares—available on a one-for-one basis in the same or lower denominations as Bonds—pay 5% when held to maturity of just four-and-a-half years.

There isn't a safer investment anywhere. Or one that can make you feel prouder, because as you help yourself by buying Bonds and Freedom Shares, you're also helping your country.

Get all the facts where you work or bank. Then get the Bond/Freedom Share habit. You'll be glad you did.

U.S. Savings Bonds, New Freedom Shares

There isn't a safer investment anywhere. Or one that can make you feel prouder, because as you

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

The U.S. Government does not pay for this advertisement. It is presented as a public service in cooperation with The Department of the Treasury and The Advertising Council.

Quarterly dividends are very interesting

And what is most interesting about quarterly dividends is that it means more money for you. More Often. If you're interested, come to Midland Savings today.

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE CHICAGO, ILLINOIS 60632 PHONE: 254-4470

4 1/4% PASSBOOK SAVINGS Paid and Compounded QUARTERLY

5 1/4% 6-MONTH SAVINGS CERTIFICATES Paid Quarterly \$1,000 MINIMUM

Frank Zogas, President

The U.S. Savings Bond: it just isn't the same any more.

NOW IT PAYS MORE.

Now Savings Bonds pay 4 1/4% when held to maturity of seven years. And Freedom Shares—available on a one-for-one basis in the same or lower denominations as Bonds—pay 5% when held to maturity of just four-and-a-half years.

There isn't a safer investment anywhere. Or one that can make you feel prouder, because as you help yourself by buying Bonds and Freedom Shares, you're also helping your country.

Get all the facts where you work or bank. Then get the Bond/Freedom Share habit. You'll be glad you did.

U.S. Savings Bonds, New Freedom Shares

There isn't a safer investment anywhere. Or one that can make you feel prouder, because as you

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

The U.S. Government does not pay for this advertisement. It is presented as a public service in cooperation with The Department of the Treasury and The Advertising Council.

ŠIOKIĄ DIENĄ MIRĖ BALYS SRUOGA

Šiandien, spalio 16 dieną, sueina 22 metai

PROF. BALYS SRUOGA

Per kalnus saulė keliasi,
Kaip amžinas ugniakuris,
Ugnim viršūnės užkuria,
Ziedais po jas pasiberia,
Sniegais dainuoja skambančiais,
Ledais dainuoja spindinčiais...
Ir, rodos, nėra spindulio,
Kuris skristų tylėdamas,
Ir, rodos, nėra atgarsio,
Kuris gimtų nemylimas...
Ir aš iš kalno modamas
Pasauliui šiam — dainuojančiam —
Lenkiuos į žemę žydinčią,
Klaupius į ją garuojančią...
Ir kažkas toli aidija,
Ir kažkur vejas skambina —
Sirdis pati kurenasi —
Daina pati dainuojasi!

Balys Sruoga

Niekur nespausdintas eilėraš-
tis, išlikęs viename iš laiško, ra-
šyto 1922 m. pavasarį iš Miun-
cheno.

Didysis lietuvių literatūros ir
dramaturgijos korifėjus Dr. Ba-
lys Sruoga, nors žiaurais gyve-
nimo buvo paskirtas pačiame
kūrybingajame amžiuje (gimė
Baibokuose, Biržų apskr., 1896
m. vasario 2 d., mirė Vilniuje
1947 m. spalio 16 d.), tačiau sa-
vo kūryba ir darbas paliko di-
delį įspūdį lietuvių dvasinį
gyvenimą ne tik tėvynėje, bet
ir emigracijoje, ypač čia Ameri-

koje, kur nemažai prisidėjo jo
laikais Vakarų pasaulyje įta-
kingiausias lietuvių dienraštis
Naujienos, kurių per ilgesnį lai-
ką jis buvo pastovus bendradar-
bis.

Gavęs iš Naujienų stipendiją
studijuoti doktorato laipsnui,
keletą metų jis čia periodiniai
siuntė savo įvairius kūrinius,
jų tarpe poemą Jūrūnas, Him-
nus gripei, satyrišką poemą
Miestas, eilę straipsnių Klaipė-
dos reikalų, apie Erotinę Lietu-
vių dainų simboliką, Alpių kal-
nų vaizdus ir t. t. ir t. t. Balys
Sruoga buvo neįstantis keliau-
tojas, tad bestudijuodamas
Miunchene visus Alpių kalnus
buvo "kiaurai" išvaikščiojęs ir
apdainavęs. Jis apkeliavo Suo-
riją, Krymą, Kaukazą, Vokie-
tiją, Italiją, Prancūziją, Skan-
dinaviją, Lenkiją ir visas žy-
miausias istorines vietas savo
Lietuvoje.

Balio Sruogos kaip poeto, dra-
maturgo, literatūros ir teatro
kritiko, ir profesoriaus gyveni-

mas ir kūryba buvo tiek šakoti,
kad biografai dar ilgoką laiką
turės darbo pilnai išbaigti jo
kaip žmogaus ir kūrėjo paveik-
lą. Šia liūdnu sukakties proga
iš jo biografijos (L. E. t. XXVIII)
paimamos ištraukos tik nuo to
laiko, kai prasidėjo Balio Sruo-
gos kryžiaus kelias į Golgotą...

Sruoga Vilniuje tęsė univer-
sitetinį darbą (profesoriavo) ir
jau pirmosios sovietų okupaci-
jos metu baigė Apyaušrio Da-
lią, parašė Čičinsko baleto li-
bretą ir įvadą į J. Baltrušaičio
Ašarų Vainiką.

Sruoga skaudžiai išgyveno
Lietuvos nelaimės, dalyvavo po-
grindžio spaudoje ir jo nerimas
dėl tautos likimo ryškiai atsi-
spindi jo paskutiniame didžia-
jame veikalė Kazimieras Sapie-
ga, kur visą savo kūrybos sie-
kimą jis išreiškia Sapiegos žo-
džiais:

Prie viešelių stovėsiu smūkeliu,
Milžinkapiuose varpals nakčia

Kad speiguose po stora miline
Neliatų plakus Lietuvos širdis...

"Tai vienas pačių žymiųjų
Sruogos kūrinių ties kuriuo jis
intensyviai dirbo karo ir vokie-
čių okupacijos metais. Vos spė-
jęs kūrybingai išversti Sam
Bennelli eiliuotą veikalą, paly-
dėdamas jį didoka savo studija,
jis 1943 m. kovo 16 dieną buvo
vokiečių suimtas ir su kitais
lietuviams patriotais išsiųstas į
Stutthofo koncentracijos sto-
vyklą, kur, kaip vėliau nelaimės
draugai liudijo, Sruoga rodė di-
delį dvasios atsparumą ir kovoję
su neviltingi, bandydamas kurti
ir suburdamas diskusinį lietu-
vių kultūrininkų ratelį Aitva-
rus. Iš sunkiųjų darbų perkelt-
tas į raštinę Sruoga apmetė ke-
lis teorinius straipsnius ir pa-
rašė lyrinę tragediją Pavasa-
rio Giesmė, komedijas Uošvė,
Dobilėlį Penkialapį, Pagundą ir
Pranciškiuko Marškinėlius".

Stutthofo kacetos palaužė
Sruogos sveikatą. Kai frontui
artėjant naciai 1945 m. sausio
25 d. kalinius iš Stutthofo eva-
kuavo, nusilpusius vardydamį žie-
mos metu į Vakarų, Balys Sruo-
ga kelyje krito ir liko be są-
monės gulėti sniege. Užėjus so-
vietams buvo gražintas į Lie-
tuvą, kur vėl dėstė Vilniaus
universitete. Rašytojų suvažiav-
ime jis dar pasakė reikšmingą
kalbą. Šiame paskutiniame lai-
kotarpyje jis parašė atsimini-
mų knygą apie Stutthofą —
Dievu Miškas, paliko nebaigtą
istorinę dramą Barborą Radvi-

laitė ir kitą pjese, sarkastiškai
pavadintą Pajūrio Kurortu, t.
y. koncentracijos stovykla; su-
redagavo Lietuvių laudies dai-
nų rinktinę, parašė simbolisti-
nių eilėraščių ciklą Giesmes
Viešneleližydriajai, M. Gorkis ir
lietuvių literatūra ir kt. ir iš-
vertė Nekrasovo eilėraščius, ku-
riais prisidengęs išsakė pats savo
sielvartą ir kūrybos idėja:

Dainuot man buvo skirtas pašaukimas
Tave, tauta, kentėjimais garai,
Ir šviest nors vieną spindulį švietimo
Kelin, kur Dievo vedama eini...
Mana daina be pėdsako nuskrįjo,
Jos neišgirdo vargsantį tauta,
Viena tik melle joj ištryksti suspėjo—
Manoj melle Tau, šalie gimta!

Nerades žmonos ir dukters,
kentėdamas fiziškai ir dvasi-
škai, Balys Sruoga mirė Vilniu-
je 1947.X.16 ir palaidotas Rusų
kapinėse.

ISDĖSTĖ KAZIMIERINIŲ KAPINIŲ SAVININKAMS DAROMAS SKRIAUDAS

Dr. Bobelis papasakojo, kaip lietuvių katalikų turtą kitataučiai dalina svetimiems

DR. KAZYS BOBELIS

Praeitą sekmadienį, sp. 12 d.,
Chicago Lietuvos šv. Kazimie-
ro Sklypų Savininkų Draugijos
bankete Dr. Kazys Bobelis pa-
sakė čia spausdinamą kalbą.
Pasveikinęs vadovybę ir susi-
rinkusius, jis tarė:

1903 metais lietuvis patrio-
tas, šv. Jurgio parapijos klebo-
nas, kun. Matas Kriaučiūnas,
pasitaręs su savo parapijie-
čiais, įkūrė lietuviškas kapines
Chicagoje. Tų pačių metų lie-
pos 12 d. įvyko jų iškilmingas
pašventinimas. Jos buvo pa-
vadino šv. Kazimiero Lietuvių
Kapinėmis.

Šiais metais suėjo 66 metai
nuo šv. Kazimiero kapinių įkū-
rimo ir kiek daug pasikeitimų
per tą laikotarpį įvyko! Tik-
liau tik per paskutinius 6-8
metus.

Šv. Kazimiero kapinės bu-
vo įkurtos lietuvių ir patarnau-
ti tik lietuviams, ar jų še-
imoms, paskutinėje kelionėje
šioje žemėje. Jos buvo įkurtos
lietuvių suaukotais pinigais ir
buvo tvarkomos pagal lietuviš-
kus katalikiškus papročius ir
tradicijas.

Augant Chicago ir apylin-
kių lietuviškoms kolonijoms,
augo, didėjo, plėtėsi ir lietu-
viškos kapinės. Daugiau ir
daugiau žemės reikėjo įsigyti,
— kapinių turtas didėjo.

Visa kapinių administracija
ir finansiniai reikalai buvo
tvarkoma Lietuviškos Direkto-
rių Tarybos, sudarytos iš lie-
tuviškų parapijų klebonų ir
parapijų pasauliečių atstovų.
Nė vienoje tų tarybų nebuvo
nei jokių tvarkytojų, nei jokių
prižiūrėtojų iš vyskupijos ar
kitur. Jie visi nebuvo reika-
lingi. Viskas gražiai ir gerai
vystėsi be jų pagalbos. Lietu-
viai tvarkėsi pagal mūsų pačių
nustatytas, katalikų religijos
ribose išdirbtas taisykles ir tau-
tines tradicijas bei papročius.
Jokių nesupratimų nebuvo.

Žmonės buvo patenkinti, kol
didžiausios šeimos tragedijos
— mirties akivaizdoje, savo
mylimiausių, artimiausių žmo-
gų galėjo palaidoti, su mūsų
per šimtmečius cinančiomis
tradicijomis ir papročiais. Ga-
lėjo visi ateiti prie duobės,
numirusio garbei sugiedoti
giesmę, sukalbėti maldą. Kiek-
vienas laidotuvių dalyvis galė-
davo ant nuleisto į duobę kar-
to užpilti saują žemės. Lyg ir
ramiau ant širdies pasidary-
davo tą atlikus; lyg ir tas skau-
mas mažesnis būdavo; lyg ir
lengviau būdavo savo artimiausią
palikti vieną šaltoje žemėje,
atlikus tuos visus mums taip

brangius, artimai prigimtus
papracius. Tai visai natūralu ir
prigimta lietuviu dvasiai, nes
jis visada norėjo būti nepri-
klausomas visose srityse ir
tvarkytis pagal savo papro-
čius. Visi, kurie tik galėjo,
norėdavo savo artimuosius pa-
laidoti šv. Kazimiero kapinė-
se; norėdavo ir patys būti čia
palaidoti paskutiniam prieg-
lobščiui šioje žemėje.

Deja, mūsų nelaimė, kapinė-
s per greitai augo, per daug
turtingos pasidarė ir svetimieji
susidomėjo jų duodamu pelnu,
susirūpino kaip tą viską iš lie-
tuvių atimti. Jie vieni niekad
to nebūtų galėję padaryti, bet
atrado mūsų tarpe žmonių be
tautinės savigarbos, be meilės
tėvų žemei, be meilės savo pa-
pročiams. Jie, kaip Judas, iš-
davė savo pirmtakinių idėjas,
kapinių kūrėjų turėtus tikslus
ir net nepasitarę su didžiosios
masės lietuvių atstovais, viską
tvarkyti perlejo svetimtau-
čiams. Jie net pasiūlė, kad šv.
Kazimiero vardas būtų pakeis-
tas, pakeista laidotuvių tvarka
ir papročiai. Visi žinome kas
tada įvyko ir dar dabar vyksta.

Jei tai būtų Rusijos, komu-
nistineje santvarkoje, niekas
dėl to nesisielotų, nes ten vieš-
patauja teroras, žudymas visų
religijų ir jų papročių niekini-
mas. Ten žmogus, kaip indivi-
vidas, visai nevertinamas. Bet
kuomet tai vyksta demokratinėje
J.A.V.-bių santvarkoje, kur vi-
sos religijos yra laisvos, kur
yra visų religijų, tautybių ir
papročių laisvė, — priverčia
žmogų giliai susimąstyti, prie
ko bandoma eiti šiame laisvės
krašte. Ar jau ir čia prasidės
religinių papročių teroras, ir ar
bažnyčia yra pirmoji, kuri
norė sunaikinti tautinius ka-
talikiškus pasireiškimus, ir vis-
ką tvarkyti tik pagal bažnyčiai
priimtą kulpą, nesiskaitant
su tikinčiųjų norais, pagaida-
vima, prašymais. Kyla įvai-
rių klausimų ir abejonių: ar ir
j katalikų bažnyčia yra infil-
truojama komunistų, kad kel-
tų žmonių nepasitenkinimą,
triukšmą ir tuo prisidėtų prie
bendros komunistinės revoliu-
cijos. Ekumeninio pasikeiti-
mo dvasioje, mums padarytos
skriaudoms, logiškai galvojan-
t, niekada neturėjo įvykti. Bet
yra kažkur kokia juoda ran-
ka, kuri net priimtus ekume-
ninius nutarimus nebando vyk-
dyti, bet juos net įvykdytus jau
naikina.

Kapinių steigėjai lietuvių
patriotai klebonai ir pasaulie-
čiai gerai pramatė ir žinojo,
kad kapinės su jų tradicijoms
turės didelės įtakos lietuviš-
kumo išlaikymą. Jie taip pat
labai gerai numatė, kad kapinė-
s gali duoti gerą finansinį
pelną, kurį jie puikiai galės
ateityje panaudoti lietuviškų
katalikiškų ir tautinių reikalų
palaikymui ir plėtimui. Tų
ankstyvesniosios kapinių tary-
bos gražiai ir vykdė.

1929 m. jie paskyrė 10 akrų
žemės plotą parapijos reika-
lams, — išvykoms, piknikams,
jaunimo susibūrimams. Kun.
Albavičiaus pasiūlymu, ta vie-
ta pavadinta Didžiojo Lietu-
vos kungaikeičio Vytauto var-
du. Daugelis iš mūsų esame
ten buvę ir dalyvavę. Čia aplan-
kė kapines žmonės galėjo

sueiti, susitikti su drangais ir
pažįstamais, pasiguosti, rūpe-
čiais pasidalinti. Dažnai čia
skambėdavo ir linksmos lietu-
viškos dainos. Taip pat čia
vykdavo "Draugo". Vycių ir
kitų organizacijų piknikai.

Kur viskas dingo dabar? Kas
iš to padaryta dabartinės kapinių
administracijos?

Minint 50 metų nuo šv. Kazi-
mierokapinių įsteigimo išleis-
toje knygotėje, 19 puslapyje
pasakota: — šv. Kazimiero
Kapinių Taryba būdama savo
tautiečių reikalų sargyboje, su-
sirūpinusi stebėjo ir 1939 m.
nupirko 250 akrų ūkį, kur bus
puiki vieta atkurti Vytauto
parką, kuomet dabartinis Vy-
tauto parkas bus panaudotas
laidojimams. Visą tą ūkį pa-
vedė šv. Antano labdaros drau-
gijai, įkurti senelių prieglauda-
da.

Tos pačios knygotės 22 pus-
lapy pasakota, kad nuo 1917
m. iki 1947 metų, tai yra per
30 metų, kapinių vadovybė yra
suteikusi švietimo ir labdaros
tautiniai religinės lietuvių
organizacijom — \$56,000.

Ir vėl, ar tai galima pasakyti
apie dabartinę administraciją?
Ar jie yra nors dolerį paauko-
ję lietuviškiems reikalams? Da-
bartinė administracija ne tik

kad nėra lietuviškų reikalų
sargyboje, kaip kapinių kūrė-
jų buvo sakyta, bet mūsų pro-
senelių, didelių sukurtą turtą
dalina kitiems, tik ne lietu-
viams. Jie nesiskaito su mūsų
jausmais, troškimais ir bando
panaikinti bet kokį tautiniai
religinį mūsų pasireiškimą ar
pagėdavimą.

Iš šių kelių pavyzdžių matome,
kokie kilūs giliūs, gražūs
tikslai buvo mūsų brolių, idealis-
tų klebonų ir pasauliečių, ku-
riant šius šv. Kazimiero kapinė-
s. Taip pat matome kas su-
jomis dabar įvyko. Visi kūrėjų
ūkslai ir norai yra sunaikinti,
nevykdomi ir iškraipomi.

(Bus daugiau)

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČIULIS

Enjoy your home

Let us help you

REPAIR...REMODEL...RENEW

Ar tai būtų skylėtas stogas ar senovinė virtuvė, mes visuomet turime reikalingų pinigų bet kuriam jūsų namo pagerinimui. Atlikite darbą dabar, ru-
dens metu, pasinaudodami modernios mūsų įstai-
gos finansavimu.

UF "where people make the difference"

UNION FEDERAL SAVINGS

3430 South Halsted | Chicago | Phone 523-2800 Albert L. Aukers, President ASSETS OVER \$32,000,000.

HIGH RATES

4.75% Per annum on regular Savings

5.25% Per annum on Investment bonus

Savings Insured to \$15,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Ave., Chicago, Illinois 60632

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai arčiau du didelių darbus. Pirma, jie padeda jums pasiekti asmeniškų jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

5 1/4% MOKAME VIENERIŲ METŲ \$10,000 AR DIDESNIEMS CERTIFIKOTAMS

4 3/4% TAUPYMO KNYGŲLIŲ SASKAITOMS

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais Tel. HA 1-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

KNYGA - GERIAUSIA DOVANA

TIEMS, KAS NORI ŠVENTEMS DUOTI GERŲ DOVANŲ, SIŪLOME PASIRINKTI ŠIAS KNYGAS:

1. Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS II t., 336 psl. \$5.00
2. Juozas Liudžius, RAŠTAI, 246 psl. \$3.00
3. M. Žošėnka, SATYRINĖS NOVELĖS, 199 psl. \$2.00
4. Liudas Mikšys, IŠ ISTORIJS OKANŲ ATEINA LIETUVA, 699 psl. \$12.00
5. Juozas Kapačinskas, ŠIAUBINGOS DIENOS, 376 psl. \$4.00
6. J. Augustaitis, ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA, 154 psl. \$1.50
7. Prof. V. Biržiška, SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, du tomai, 207 ir 225 psl. \$2.00 ir \$3.00
8. Marius Katiliškis, ŠVENTADIENIS UŽ MIESTO, 356 psl. \$5.00
9. St. Kairys, LIETUVA BUDO, 416 psl. \$2.00
10. Vl. Mingėla, KUN. ANTANAS MILUKAS, jo gyvenimas ir darbai, \$6.00
11. Adomas P. Jasas, BŪK PALAIMINTASI \$3.00
12. Dr. Antanas J. Gussen, DANTYS, 158 psl., minkštasis viršelis \$2.00, kietasis \$4.00
13. Juozas Švalistas, PETRAS ŠIRVOKAS, 228 psl. \$2.00
14. Henrikas Radauskas, EILĖRAŠČIAI, 230 psl. \$5.00
15. Mikas Petrauskas, EGLĖ ŽALČIU KARALIENE, \$5.90
16. C. R. Jurgėla, HISTORY OF THE LITHUANIAN NATION, \$10.00
17. Petronėla Oriantai, KA LAUMĖS LEMĖ, 238 psl. \$3.00
18. Kipras Bielinis, TEROR IR VERGIJOS IMPERIJA, 310 psl. \$1.00
19. Dr. J. B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT, 211 psl. angliškai \$4.00
20. Pranas Alšėnas, MARTYNAS JANKUS, biografija, 294 psl. \$4.00
21. Stasys Santvaras, AUKOS TAURĖ, lyrika, 152 psl. \$2.50
22. V. D. Sruogienė, LIETUVOS ISTORIJA, 416 psl. \$6.00

Šitas knygas galite įsigyti "Naujienų" ofise arba gauti paštu, atsiuntę nurodytas sumas čekiu arba money orderiu, adresu:

"NAUJIENOS"
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:
in Chicago \$18.00 per year, \$10.00 per
six month, \$5.50 per 3 months. In
other USA localities \$16 per year,
\$8.50 per six months, \$4.50 per
three months; Canada \$18.00 per year;
other countries \$21.00 per year.

10 cents per copy, 10 c. on Saturday

Dienraščio kainos:
Chicagoje ir priemiestuose
metams \$18.00
pusiui metų \$10.00
tris mėnesiams \$5.50
vienam mėnesiui \$2.00

Kitose JAV vietose:
metams \$16.00
pusiui metų \$8.50

tris mėnesiams \$4.50
vienam mėnesiui \$1.50

Kanadoje:
metams \$18.00
pusiui metų \$10.00
vienam mėnesiui \$2.00

Užsienioose:
metams \$21.00
pusiui metų \$11.00
vienam mėnesiui \$2.50

Naujienos eina kasdien, išskyrus
sekmadienius, Leidžia Naujienų Ben-
drovė, 1739 So. Halsted St., Chicago,
Ill. 60608. Telef. HAYmarket 1-6100.

Piniigus reikia siųsti pašto Money
Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo
9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Seštadieniais — iki 12 val.

Kita medalio pusė

Šiaurinėje Airijos dalyje, kurioje protestantai sudaro apie du trečdaliu gyventojų, o katalikai — tik vieną trečdalį, kruvini susirėmimai nesiliauja. Belfasto ir kituose miestuose vyksta savo rūšies karas. Santykiai tiek pablogėjo, jog katalikų gyvenami rajonai stato barikadas ir tiesia spygliuotas vietas, kad galėtų apsiginti nuo įniršusių ir sufanatizuotų protestantų.

Pradžią neramumams padarė katalikai, sukeldami riaušes, dėl kurių nukentėjo protestantų bizniai ir namai. Pastarieji, žinoma, stengėsi atsiliepti. Taip ir prasidėjo savo rūšies pilietinis karas ir kraujo praliejimas. Prasidėjo jis prieš keletą savaičių, bet galo vis nesimato. Kaip atrodo, jis dar gali ilgai tęstis. Vietos policija buvo bejėgė riaušinių sutvarkyti. Faktiškai ji tik prisidėjo prie riaušinių paastrinimo. O tai dėl to, kad policija ir milicija yra sudaryta beveik išimtinai iš protestantų, kurie, kaip teigia katalikai, yra labai šališki.

Kadangi nei vietos milicija nei policija nepajėgė tvarkos atstatyti, tai teko įsimaityti Anglijai, kuri protegoja Šiaurinę Airiją. Iki šiol Anglija jau pasiuntė 8,000 karių, kurie didesniuose miestuose bando palaikyti tvarką. Visai galimas daiktas, kad netolimoje ateityje Anglijai teks dar daugiau kariuomenės pasiųsti. Londone jau kalbama, jog dalis kariuomenės bus atšaukta iš Europos ir pasiųsti į Šiaurinę Airiją.

Tai rodo, kokia rimta padėtis yra susidariusi Šiaurinėje Airijoje, kuri yra vadinama ir Ulsteriu.

Kas kaltas dėl vykstančių Ulsteryje neramumų? Kur yra tikroji priežastis?

Ulsterio gyventojai beveik išimtinai yra airiai. Tad, atrodo, tarp jų neturėtų būti nesantaikos. Bet taip nėra. O tai dėl to, kad, kaip jau buvo minėta, apie du trečdaliu gyventojų yra protestantai, o tik vieną trečdalį sudaro katalikai, kurie skundžiasi, jog jie yra persekiojami ir diskriminuojami. Katalikų maištavimas kaip tik ir esąs atkreiptas prieš tą diskriminaciją.

Kad Ulsteryje katalikai yra spaudžiami ir diskriminuojami, to negalima nuginčyti, juo labiau, kad pati valdžia pradeda daryti žygių tai diskriminacijai sušvelninti. O tai jau yra aiškus prisipažinimas, jog Ulsteryje katalikai neturi tokių teisių, kokias turi protestantai. Tačiau pastarieji nurodo, jog panaši padėtis yra ir Airijos res-

J. VLKS.

IŠ PRAEITIES

Taikos reikalas

Bolševikų sovietinama Rusija 1919 m. atsidūrė sunkioje padėtyje. Vietomis pasirodė nemažai badaujančių. Bolševikų vadas Leninas turėjo atleisti varžtus bent prekybos srityje, kad gyventojai galėtų patys apsirūpinti maistu.

Visuose bolševikų karo frontuose būta nesėkmės. Raudonieji buvo išvyti iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Suomijos, Lenkijos ir kitų vietų. Tada bolševikams parūpo taika.

1919 m. rugsėjo 13 d. Rusijos užsienių reikalų liaudies komisaras Cičerinas kreipėsi į Lietuvą su pasiūlymu pasirašyti taiką. Esą, su Estija tokios derybos jau prasideda. Tą pačią dieną jis viešai padarė propagandinio turinio pranešimą ir jį visur išsiuntinėjo. Ten buvo melagingai pasakyta, kad Sovietų Rusijai visada buvo svetimi bet kokie agresyvūs kėsimai ir ji visada pripažino tautų apsisprendimo teisę ne tik žodžiais, bet ir gyvenime. Nesulaukus atsakymo iš Lietuvos ir Latvijos, Sovietų Rusijos užsienių reikalų komisaras Cičerinas 1919 m. rugsėjo 27 d. ilgu propagandinio turinio atsišaukimu kreipėsi į Anglijos ir Prancūzijos darbininkus dėl taikos pasiūlymo Suomijai, Estijai, Latvijai ir Lietuvai. Atsišaukime buvo skelbiama, kad Sovietų Rusija atrėmė visur Baltagvardiečių puolimus ir išvijo suomių neva įsibrovusius į Oloneco guberniją. Tokios pergalės pasek-

publikoje. Skirtumas tik tas, kad ten ne protestantai skriaudžia katalikus, bet priešingai — katalikai protestantus. Viešose mokyklose ten yra įvestos katalikų tikybos pamokos, kurias lankyti yra verčiami ir protestantų vaikai. Protestantai negali steigti parapijinių mokyklų. Maišytų šeimų (tikiybinių atžvilgiu) vaikai turi būti auklėjami katalikiškoje dvasioje. Dalis iš protestantų surenkamų mokesčių eina katalikiškoms mokykloms palaikyti.

Tai taip atrodo, kaip sakoma, antroji medalio pusė, kuri parodo prieš protestantus vartojamą diskriminaciją katalikiškoje Airijoje. Toji diskriminacija ir yra svarbiausia priežastis, kodėl Ulsterio protestantai, nors jie ir yra airiai, visais būdais priešinasi susijungimui su Airija. O kadangi Ulsteryje gyveną katalikai yra tokio susijungimo šalininkai, tai protestantai prieš juos ir yra nusistatę.

Reikiama nuomonė, jog neramumai laipsniškai Ulsteryje aprimtu, jei ten, o taip pat ir Airijoje, bažnyčia būtų griežtai atskirta nuo valstybės ir visos religijos būtų traktuojamos vienodai. Vadinasi, jokiai religijai nebūtų teikiamos privilegijuotos teisės. O kol to nebus padaryta, tai sunku tikėtis, kad neramumai Ulsteryje aprims.

mėje, siūlo Suomijai, Estijai, Latvijai ir Lietuvai taiką. Atsišaukime buvo pasakyta, kad kreipiamasi į Anglijos ir Prancūzijos darbininkus, kad būtų pašalinta kliūtis, kuri trukdo Baltijos atkurti taiką, kurios pirminis šaltinis yra Londonas ir Paryžius. Suprask, kad menamai šios dvi valstybės veikė Baltijos valstybių vyriausybės nesitarti su Sovietų Rusija. Esą Sovietų Rusija yra pasiryžusi kiekvienu momentu tartis su Antantės vyriausybėmis dėl taikos įgyvendinimo.

1919 m. spalio 4 d. Estijos užsienių reikalų ministeris pasiuntė Sovietų Rusijai telegramą, kad šios trys valstybės sutinka pradėti derybas dėl taikos. Tos derybos galėtų prasidėti ne vėliau spalio 25 d. Tuoj Sovietų Rusijos užsienių reikalų komisaras pranešė, kad sutinka derybas pradėti spalio 12 d.

Deja, tą pačių metų spalio 25 d. Estijos užsienio reikalų ministeris pranešė, kad derybos dėl taikos su tomis trimis valstybėmis iširo, nes Lietuva sutinka derėtis tik dėl paliaubų sąlygų.

Tada Estija viena pradėjo derybas su Sovietų Rusija dėl taikos. Latvija pasisakė, kad esanti labai užimta kova su bermontiniais ir neturinti laiko derybas pradėti.

Kad Lietuvos derybos būtų paspartintos, 1919 m. lapkričio 2 d. Maskvoje buvo sušauktas lietuvių susirinkimas. Susirinkusieji pasmerkė neva veidmai-

Vietnamo karas sukėlė Amerikoje didelį nepasitenkinimą. Čia matomi Moratoriumo dienos, spalio 15 organizatoriai ir rėmėjai. Iš kairės: David Hawk ir Sam Brown, dirbę centriniam Moratoriumo organizavimo komitete. Sekantis yra John Kenneth Galbraith, žinomas liberalas ir Afstovų Rūmų narys iš New Worko Benjamin Rosenthal, organizavęs kongresą naktinę sesiją.

ningą Lietuvos politiką ir pareikalavo, kad greičiau būtų baigtas kruvinasis karas su Sovietų Rusija ir griežtai protestuoja prieš taikos vilkinimą. Aišku, susirinkimam atėjo tik lietuvių bolševikai, Sovietų Rusijos bolševikų centro komiteto įsaky-

mu. Lietuvos vyriausybė tada labai buvo užimta Steigiamojo seimo įstatymo paruošimu. Tas įstatymas buvo paskelbtas 1919 m. lapkričio 20 d. O Steigiamojo seimo rinkimų diena buvo numatyta jau 1920 m. sausio 12 d. Apie tai kita proga.

Dėl taikos derybų Lietuvos užsienio reikalų ministerio prof. A. Voldemaro buvo Sovietų Rusijai pranešta 1920 m. kovo 31 Pranešime tarp kitko buvo pasakyta:

“Kadangi nė vieno rusų kariu-
vėio jau nebėra Lietuvos respubli-
kos teritorijoje; antra, kadangi
lietuvių tauta pasiėmusi ginklą
tiktaiti, kad atgautų ir apdraus-
tų savo nepriklausomybę, o neu-
žimintų rusų teritorijas, Lietu-
vos valdžia pareiškia, kad ji su-
tinka daryti taiką su Rusija”.

Jau balandžio 3 d. į tai atsi-
liepė Sovietų Rusijos užsienių
reikalų komisaras Cičerinas. Jis
pasisakė, kad Sovietų Rusijos
vyriausybė visuomet buvo išti-
kima tautų apsisprendimo prin-
cipui ir niekada nedarė ir nedaro
jokios šiuo atžvilgiu išimties
lietuvių tautai, ir sutinka pra-
dėti derybas.

Derybos prasidėjo balandžio
15 d. Maskvoje, bet dar prieš
tai, balandžio 5 d., Sovietų Ru-
sijos komisaras Cičerinas ilgu
raštu aiškino, kad Sovietų Ru-
sija pripažįsta Lietuvos etnografi-
nes sienas ir dėl jų nebus jokio
ginčo.

Taikos derybos buvo kietos
ir ilgos. Pasirašyta taika buvo
tik 1920 m. liepos 12 d.

Iš Lietuvos pusės derybose
dalyvavo: Tomas Naruševičius,
Petras Klimas, Simonas Rozen-
baumas, Juozas Valokaitis ir
Vytautas Račkauskas. Sovietų
Rusijai atstovavo: Adolf Joffė,
J. Marchlevskis ir Leonidas
Obolenskis.

Toje sutartyje yra pasakyta,
kad Rusija be atodairių pripaži-
sta Lietuvos valstybės savaran-
kiškumą ir nepriklausomybę, ir
gera valia visiems amžiams at-
sisako nuo visų Rusijos suvere-
niteto teisių, kurių ji yra tu-
rėjusi dėl lietuvių tautos ir jos
teritorijos.

Faktiškai Sovietų Rusija lū-
kuriavo geros progos vėl atsiim-
ti visas tas žemes, kurios carės
Katrės antrosios buvo apgaule
ir klasta įsigytos. Toji proga
atėjo su antrojo pasaulinio ka-
ro pradžia. Tada bolševikinė
Rusija slapta susitarė su nacių
tvarkoma Vokietija dėl žemių
pasidalinimo.

Sovietų Rusija visai nepaisė
pasirašytos taikos su Lietuva ir
kitų sutarčių dėl bendro nuo
priešo apsigynimo.

Tuo susitarimu su vokiečių
nacių rusų bolševikai išsižadė-
jo tautų apsisprendimo teisės ir
pradėjo toliau tęsti carienės Ka-
trės pradėtą užsienio politiką,
tai yra savo šalyje stiprinti mili-
tarizmą ir grobti svetimas že-
mes.

Bolševikinis komunizmas atsi-
dūrė šiukšlių dėžėje.
Pastaba. Derybose daly-
vavęs A. Joffė buvo kapsukinė-
je valdžioje Vilniuje užsienio
komisaru 1919 m. pradžioje.

Sovietinės draugystės neakivaizdinė pamoka

Lenkijoje vyksta lenkų-sovie-
tų draugystės mėnuo. Tėvai prie
televizijos žiūri ir klausosi Go-
mulkos kalbos, kokių gėrybių
Lenkijai davė broliška sovietų

draugystės pagalba. Du jų sū-
neliai tuo tarpu žaidžia kieme.

Staiga mažasis sūnelis įbėga
verkdamas ir skundžiasi mamai:

— Mamyt, jis man atima vi-
sus mano žaislus!

Motina griežtai kreipiasi į
vyresnįjį vaiką: Delko tu atėmei
visus broliuko žaislus?

— Mamyt, mes gi žaidžiame
lenkų-sovietų draugystę! vyres-
nis paaiškina.

— Žaisti dar nereiškia, kad
reikia žaislus atimti!

— Bet, mamyt, kad tu ir ne-
supranti, berniukas netenka
kantrybės.

— Jis gi vaidina lenką, o aš
sovietą!

TESTAMENTAS

Mirė turtingas dėdė ir visi
nuėjo pas advokatą išklausti
dėdės palikimo. Dėdė palikęs
savo žmogui \$300,000, dviem
broliams \$100,000 ir savo sese-
rei \$50,000. Toliau advokatas
perskaitė pažodžiui: “Ir mano
gimnaciūni Slapui, kurs labai
norėjo, kad ir jį testamente pa-
minėčiau, štai aš jį paminiu:
“Ei, Slapi!”

ATTIKO KIRVIS KOTA

— Klubo susirinkime aš pa-
sakiau, kad visi jie yra akli,
kvaili ir užsispyrę asilai.
— Kaip jie j tai reagoavo?
— Jie mane išrinko šio klubo
garbės nariu.

PIRMOJI MEILĖ

— Prisiekiu, kad esi pirmas
vyriškis, kurį taip karštai my-
liu.
— Tikiu, brangioji...
— Tu esi pirmas vyriškis,
kuris patikėjo mano žodžiais!

SKAITYK "NAUJIENAS" —
JOS TEIKIA GERIAUSIAS,
TEISINGIAUSIAS ŽINIAS

JURGIS JAŠINSKAS

SPAUDOS PABIROS

(Ciklo: "Poetas ir revoliucionierius")

13

Apie Janonį ten, “badu dvesianti”, jo
asmenišką draugą ir to paties kambario
gyventoją poetą Butkų Juzę, prisiden-
ges slapyvardžiu J. B. Minius, dar ir da-
bar Chicagoje išedinėjančioje “Vilnyje”
1926 m. kovo mėn. numeryje 23 rašė:

“Įtemptas darbas ir sunkios gyvenimo
sąlygos pradeda atsiliepti nedipriai drg.
Juliaus sveikatai. Menkas bendrabučio
valgis palengvėle naikina jo organizmą...
Tiesa, nesveikieji gaudavo pagerintą maistą
(pieno ir pyrago)... syki, iškvietus
vieną iš kun. K. Olsausko padėjėjų — J.
Vokietaitį, kai tas pamatė, kad iš didelių
drg. Juliaus akių šviečia ir džiovos žymės,
kai kuriam laikui teko drg. V. Ainiui pie-
no su pyragu...” Taigi, tada Voroneže
Janonis buvo lygiai taip traktuojamas ir
juo rūpinamasi, kaip ir kitais moksliniais
pabėgėliais. Galima ten buvusią vadovybę
pakeičiant už tai, kad nepasirūpino pride-
rama moksleivių mediciniška priežiūra ir
kad Janonio, daktarui įsakius, kaip džio-
va sergantį neišsiuntė į džiovininkų sanato-
riją Jaltoje.

V. Japsukas, rašydamas apie Janonio
mirtį ir jos priežastis labai atvirai ir gan
teisingai kaltina “buržujus” ir tremtinių
komitetą “tėvus”, bet, kaip katinas uode-
gą, tuojau nusuka tiesę į šalį, jeigu toji

tiesa yra nemaloni komunistams. Kapsu-
kas tvirtina:

“Lenktis prieš buržujus ir įvairius trem-
tinių komitetų “tėvus” jis nemokėjo ir
nenorėjo.” Toliau: “Vienok buržujai už
tai labai keršija savo klasės priešams. Jie,
kaip įmanydami, stengiasi juos į bado glė-
bį istumti ir į giltinės nasrus įgrūsti. Taip
jie padarė ir su Janoniu”. (“Priekalas”
1936, Nr. 2.)

O kaip gi iš tiesų būta?
Skyriuje: “Petrapilyje” minėta, kad
Janonis į ten persikėlęs 1916 m. pradžioje,
negavo paramos, nors ir prašė, iš lietuvių
pabėgėlių komiteto ir gan smarkiai turėjo
vargti, kol įstojo į XII Petrapilio gimnazi-
ją ir iš jos vadovybės gavo materialinės-
finansinės paramos. (Žiūr. tos gimnazijos
direktoriaus rašto ištraukas).

Tas vargo dienas Petrapilyje jis pats
pavaizdavo šitaip:

“Už lango tirštas rūkas, lyg pradeda
temti, aš sėdžiu, visai to nenorėdamas,
traukiu kopūstų kvapą, sklindantį iš sei-
mininkės virtuvės, ir sienginasi užsimiršti,
skaitydamas laikraščio žinutę... Veltui.
Dvasinis penas negali nuraminti tuščio
pilvo, ir jis, nors ir suveržtas diržo, vis
dar gurgia ir urzgia, nuolat reikalaudamas
įmesti į jį nepasotinamą vidų nors
kietos kaip fitnagas ir sužiedėjusios duo-
nos plutele. Bet ir tos neturiu, — ir iš kur
aš jos gausiu? Kišenėje nė skatiko, darbo
nėra jokio, pažįstamų nėra, o jeigu ir yra
keletas, tai jų kišenėse vėjas švilpia labiau
negu manosiose...”

Janonio Raštai II t. 269 psl.

Tokion bėdon pakliuvo Janonis 1916 m.
pradžioje atvykęs į Petrapilį. Tų pačių
metų gruodžio mėn. 12 d. buvo areštuotas
ir pasodintas kalėjimam. Jis ten pateko ne
dėl kokių grynai asmeniškų nusikaltimo
— aplėšimo, vagystės ir pns. Ne! Kalė-
jiman jį nuvedė revoliucinė veikla, kartu
su kitais jo bendraminčiais, besistengiu-
siais nuversti caristinį režimą. Carinės
valdžios saugumo organai jų patronui gre-
siantį pavojų norėdami pašalinti, ryžosi
likviduoti tuo laiku vadnamą “revoliuci-
nių socialistų — bolševikų” partiją. Jano-
nis prieš kelias savaites buvo patapęs
tos partijos nariu ir lietuvių sekcijos vado-
vybėn. Caro ochrankai veiklesnieji tos
partijos nariai buvo žinomi ir juos čiupo.
Ne visus iš karto; kitus atidėjo vėlesniam
laikui, o daugelio, gal būt, nė neturėjo
savo sąrašuose.

Kokios poetas Janonis — Vaidilos Ai-
nis, patekęs į kalėjimą ir iš jo paleistas,
susilaukė paramos iš savo bendraminčių,
proletarų, kovojusių ne už buržuazinius
interesus, bet už... “viso pasaulio darbi-
ninkų laisvę”?

Kad nebūtume pakaltinti šališkumu ar
netiesos skelbimu, leiskime pasisakyti
patiems artimiausiems Janonio bendra-
minčiams ir bendrabūbiams:

Elena - Danutė Tautkaitė (artimiausia
Janonio bendrabarbė Petrapilyje, vėliau
V. Japsuko žmona, suteikusi jam labai
daug vertingos medžiagos apie Janonį, ra-
šant jam poeto biografiją):

“Mes žinome Janonį labai skurdžiai
gyvenant. Ir todėl, užėjus Janoniui pas

draugus, mes stengdavomės jo neišleisti
nepavalgydinusios, neaplopiusios jo ir t. p.
Bet tai reikėjo daryti taip, kad jis ne-
pajustų kokios labdarybės...
Susitinkame ir pradėdam vėl bendrai
dirbti po Vasario revoliucijos Petrapilyje.
Išvargęs, išblyškęs Juliaus veidas buvo
dar labiau išblyškęs. Areštai ir kalėjimas
paastrino jo ligą. Bet jis griežėsi darbo ir
dirbo iki paskutinės dienos. Tankiai be-
skatiko kišenėje kelis karus jis kreipėsi į
mane, ir aš draugų tarpe surasdavau ga-
linčių jam paskolinti...” (Komunaras
(Maskva) 1922, Nr. 9.

Eugenija Tautkaitė (Elenos - Damutės
sesuo):

“Su Janoniu susipažinau pas savo sese-
rį Damutę - Eleną, kuri tuo metu jau buvo
Socialdemokratų (bolševikų) partijos na-
rys. Petrograde gyvenau moksleivių ben-
drabutyje ir mokiausi vakariniuose kur-
suose. Sesuo gyveno savo bute ir siūdavo
pas privačius žmones.

Atsimenu, vieną vakarą užėjau pas se-
serį. Ji buvo labai nuliūdusi. Pasakė man,
kad Janonis areštuotas ir sėdės Kryžių ka-
lėjime. Danutė buvo labai susirūpinusi jo
sveikata, sakė, kad jis sergąs džiova ir
galįs žūti. Ji nuosirdžiai apgailestavo Jano-
nį ir norėjo suteikti jam materialinę
pagalbą. Tačiau savų pinigų neturėjo. Kiek
pasiskolinusi iš pažįstamų ir draugų,
nunešė jam į kalėjimą maisto...
Vieną kartą reikėjo būtinai nunešti Ju-
liui į kalėjimą maisto, bet Damutė netu-
rėjo pinigų ir niekur negavo pasiskolinti.

Vakare atėjo pas mane į bendrabutį gerai
nusiteikusi:

— Pardaviau savo kasas kirpėjui, —
pasigyrė ji, — gerai gavau. Užteko ne tik
maistui, bet dar nupirkau Juliumi turguje
baltinių, muilo.

Danutė savo žygiu buvo labai paten-
kinta. Atrodė, kad ji ne tik nieko neprado,
o kažką neįvertinamą rado. Aš la-
bai gailėjau jos puikių kasų.

— Nėr ko gailėtis, užaugs, — ramino
mane. — Daug svarbiau gelbėti draugą...”
(Literatūra ir Kalba, VIII t.)

Domininkas Budinas (aktyvus, žymus
“proletarinės valdžios” veikėjas Lietuvo-
je — Kuršnuose, Žemaitijoje 1918 - 1919
m. vienok 1922 m. už “komunisto vardą
žeminančius pareiškimus” priverstas pa-
sitraukti iš partijos ir gyvendamas Rusi-
joje nuo 1920 m. buvo čia paprastu darbi-
ninku ir mokytoju. Tik 1959 atgavo malonę
vėl būti partijos nariu. Dabar — pen-
sininkas Lietuvoje):

“1916 m. pabaigoje D. Tautkaitė, pa-
mačiusi mane Nevos prospekte lietuviškus
laikraščius beperkant, priėjo ir pasakė,
kad Janonis areštuotas ir pasodintas į Kry-
žių kalėjimą. Ji paprašė manęs duoti nors
kiek pinigų, už kuriuos nupirkty Janoniui
maisto... Prizadėjau už poros dienų, ga-
vęs algą, duoti nors kiek pinigų, už ku-
riuos nupirkty Janoniui maisto... Priza-
dėjau už poros dienų, gavęs algą, duoti
vieną rublį. Taip ir padariau.

(Bus daugiau)

DR. ANNA BALIŪNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: PProspect 8-3229
Rezid. telefonai: WAilbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.
Ligonius priima tik susitarus.

Rez. tel. 239-4683

DR. K. G. BALUKAS

AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatliepia, skambinti 374-8012

DR. S. BIEŽIS

Telefonai: PProspect 8-1717
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-9
tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmadienis uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: RRepublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmad., ketvirtad. nuo 1-4 ir 7-9,
antrad., penktadienį nuo 1-5, treč.
ir šeštad. tikrai susitarus.

Ofiso — HE 4-5758.

DR. M. BUDRYS

ALERGIJA
2751 WEST 51st STREET
Valandos: antradieniais, penktadieniais
2-9 v., šeštadieniais 10-1 v. p. p.
Ligoniai priimami pagal susitarimą.

Dr. Ant. Rudoko kabinetas perėmė
optometrį

DR. EDMUND E. CIARA

2709 W. 51st STREET
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirm., ketv.
1-4, 7-9, antrad., penkt. 10-4, ir
šeštad. 10-2 val.

Rez. GI 8-0873

DR. W. M. EISINIS-EISINAS

AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
silepia, skambinti MI 3-0001.

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso telefonai: PProspect 7-6000
Rezid. telefonai: GArden 3-7278

Tel. ofiso: PR 8-7773; rez.: PR 6-4732

DR. A. MACIŪNAS

CHIRURGAS
2858 W. 63rd STREET
Val.: pirmad., ketvirtad. 5-8 val. vak.
antrad., penktad. 1-4 popiet.

Ofiso telefonai: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir
nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo
9:00-2:00 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS

Lietuviškai kalba
Dr. FRANK PLECKAS, OPT.
2618 WEST 71st ST. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Valandos pagal susitarimą.
Uždaryta trečiadieniais.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
OFISAS 2454 WEST 71st ST.
Val.: antrad. nuo 2-5 po pietų,
ketvirtad. nuo 6-8 vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bandra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 West 71st St.
Tel. 925-8296

Valandos 2-8 val. vak. Penktadienį
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Seksmdieniais ir trečiadieniais
uždaryta.
Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bandra praktika, spec. MOTERŲ LIGOS
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirmad., antrad., trečiad.,
ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais
2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEmlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefonu HE 4-2123
jei neatliepia, tai telefonai GI 8-6196

ROCKFORD, ILL.

Mūsų miesto reikalai

Seniau Rockfordo miestas buvo svarus, biznio gatvės placiaus, prekyba plėtėsi ir kiekvienas prekybininkas stengėsi patraukti pirkėjus. Kiekvieną dieną gatvės ir krautuvės būdavo pilnos žmonių. Dominavo kultūringi švedai. Jų rankose daugumoj buvo baldų prekyba.

Nauji gyventojai atvykdavo tik iš Europos. Atvykdavo darbštūs lietuviai, vokiečiai, austrai, lenkai, čekai ir kiti. Jie čia kūrė šeimas, įsigijo namus ir ramiai gyveno. Miesto policija ir kiti pareigūnai naujus ateivius gerbė už jų tvarkingumą.

Amerika įstojo į pirmąjį pasaulinį karą. Į kariuomenę buvo pašaukta daug ir lietuvių. Kai

Tel. Ofiso: 847-5800; rez. PR 6-4250

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 WEST 35 STREET
(Kampus Halsted ir 35-os gatvių)
Priėmimo valandos: kasdien 1-4 p. p.
ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p.
Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžiai. Speciali pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.

Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-11.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: PProspect 6-5084

MOVING

Apraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 W. 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

PERKRAUSTYMAI

MOVING
Leidimai — Pilna aprauda
ZEMA KAINA
R. SERENAS
2047 W. 67th Pl, WAilbrook 5-8063

GRADINSKAS

VIENINTELĖ
PROGA:
AM-FM VOKIŠKAS RADIJAS
TIK \$59.95
(su \$30.00 nuolaida)
2512 W. 47 ST. — FR 6-1998
Lietuvi, eik pas lietuvi!

SOPHIE BARCUS

RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPa,
1490 kil. A. M.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio
iki penktadienio 10-11 val. ryto.
— Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

Vakaruškos: Pirmadieniais 7 r. v.
Tel.: HEmlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60626

A FOREST'S FUTURE
IS IN YOUR HANDS

Every tree, every shrub,
and all our wildlife depend on
you to help prevent
forest fires. So please follow
Smokey's ABC's: Always
hold matches till cold. Be sure
to drown all campfires,
stir the ashes, and drown
them again. Crush all
smokes dead out.

Please! Only you can
prevent forest fires

Tarptautinėje Paryžiaus Automobilių parodoje vokiečių Mercedes-Benz įmonė išstatė savo naują modelį C-111, kurio durys atsidera iš apačios į viršų.

kurie atsidūrė net prie Verduo, kur buvo sulaukyti vokiečiai. Miestas vis augo ir steigėsi naujos pramonės įmonės. Gyvenamumas namus žmonės statėsi toliau nuo miesto centro. Miestas išaugo, atsidarė nauji bizniai ir prekybos centrai. Didžiosios krautuvės turi ir automobiliams pastatyti aikštes. Didžiausi bizniai yra rytų pusėje, o mažesni ir įvairios įstaigos — šiaurėje. Ten ir gyventojai pasistatė gražių mūrinių namų.

Sename mieste net ir šeštadieniais gatvės tuščios. Bizniečiai žiūri pro duris ir laukia pirkėjų. Namai neremontuojami ir daug krautuvių pažymėta išnuomavimui. Seni gyvenami namai beveik visi mediniai. Jie apkrauti visokiais ornamentais, bet jau griuva. Senieji savininkai daugumoj išmirė, o vaikai jų netaiso. Šaligatviai sutrukinėjė, bet ir jų niekas netaiso.

Praeitą savaitę čia buvo atvykęs Illinois gubernatorių paskolų reikalas. Rockfordo respublikonai sumanė miestui pastatyti didžiulį pastatą — Civic Center. Jau nupirko žemės sklypą ir apskaičiavo, kad tas pastatas kainuos septynis ir pusę milijono dolerių. Tikėjosi, kad paskolą sutiks duoti gubernatoriui, bet jis nesutiko. Respublikonai to nesitikėjo ir labai supyko. Ant rytojaus per radiją viena ponis merui ir visai administracijai pareiškė protestą. Ji pasakė, kad pirma pataisyti šaligatvius, o nepagalvotų apie brangius pastatus.

Pirmiau Rockforde neturėjo me vagių ir plėšikų. Dabar privaziavo visokių kalnų ožių, baltų ir juodų, kurie tingi dirbti, o naktimis eina plėškaukti. Ir prie Lietuvių klubo vieną vyrą du juodukai apmušė ir atėmė pinigų. Jis po vestuvių puotos ėjo važiuoti namo. Juozui Bacevičiui pavogė automobilį nuo jo namų. Policija surado pastatytą po medžiais. Bendrai, užpuolimai vis didėja. Žvalgas

Brighton Parkas

Piliečių klubo susirinkimas

Amerikos Lietuvių Piliečių Pašalpos klubo eilinis susirinkimas įvyks šį sekmadienį, spalio 19 dieną, 1 val. po pietų, Hollywood salėje, 2417 W. 43 t. Nariai prašomi kuo skaitlingiausiai susirinkti. Kaip jau žinoma, mūsų klubo pirminkė ponis Adela Burba serga ir negali atsilankyti į susirinkimą. Be jos parašo ant čekių klubas negali išmokėti reikiamas sąskaitas. Taigi šiuo svarbiu reikalu, o taip pat ir kitais, turėsime susirinkti pasitarti.

Be to reikės gerai pasiruošti metiniam balui spalio 26 d., Hollywood salėje. Prasidės 4 val. vakare. Sokiams gros Jurgio Joniko orkestras. Ten bus visokiausių vaišių ir išdalinta svečiams daug gražių dovanėlių. Klubo valdyba ir baliaus komisija visus kviečia atsilankyti ir smagiai pasilinksinti su klubiečiais.

Dar pastabė! Kurie iš narių nedalyvaus balijėje ir nepriėmė salės durų gautus nuo raštininkės B. Žemgulis pakvietimus (korteles), tai pagal klubo patvarkymą, užsiimokės 2 dolerius. Šiaip nariams ir svečiams bilietas tik doleris.

Klubo pirmininkei A. Burbai linkime kuo greičiau pasveikti ir grįžti prie savo pareigų.

A. Jusas

Našlių klubo veikla

NASLIŲ TRADICINĖ PUOTA

Chicago Našlių Našliukų Draugiško klubo tradicinis metinis banketas įvyks šį sekmadienį, spalio 19 d., Palonia grove salėje, 4604 So. Archer Ave. Prasidės 3 val. po pietų. Visi klubo nariai ir svečiai, kurie įsigijote bilietus iš anksto, kviečiami dalyvauti. Pagal valdybos bei banketo komisijos patvarkymą, vakarienių bilietai nebus prie durų parduodami. Sokiams bus galima gauti bilietus papiginta kaina. Kurie dalyvaus bankete turės progą sauniai pabaliovoti bei smagiai, Jurgio Joniko orkestru grojant, iki vėlumų pasižokti. Prieš pradendant vakarienių dar žadama praveisti meninę programėlę. Bus sugiedota Amerikos ir Lietuvos himnai ir viešas klubo valdybos pasirodymas.

A. Jusas

Greit būsių gaunami nauji kontreceptyvai

Yale universiteto medicinos mokyklos prof. Dr. John McLean Morris pranešė, kad laukiama valdžios greito užgyrimo tokių vaistų kuriais daug labiau būsianti palengvinama gimdymų kontrolė. Į rinką būsių paleistos trys tablečių rūšys: rytmečiais priimama po nakties, vieną sykį priimama per mėnesį, ir dar labiau pagerinta dabar vartojamoji. Rytmečiais priimamoji tabletė turi didelę dozę ekstrogeno ir gali sutrukdyti vaisiaus užsi-mezgimą net 6 dienoms nuo santykio praėjus. Sykį per mėnesį vartojamasis "kontra-

ceptyvus" dabar išvystomas Harvardo medicinos mokykloje. Tas vaistas yra aliejinė emulsija ir yra išvirkščijama į raumenį.

Gimimo "stebuklas"

Iš Charleston, Pietų Carolinijos, praneša, kad ten gyvenanti Mrs. Dawn Hall Simmons, rašytoja, nustebino Charleston visuomenę neseniai operacijos būdu pakeisdama savo lytį, ištekėdama už negro ir pagimdyma "stebuklingą kūdikį". Jos 7 svarų mergaitė gimusi rugsėjo 16 d. vidurvakariuose.

Kai Mrs. Simmons prieš ketletą savačių pranešusi, jog yra nėščia, tai John Hopkins ligoninės Baltimorėje, kur jai buvo padaryta lyties operacija, daktarai netikėję. Ji už negro Simmons ištekėjo praėjo sausio 23 d. "Tai yra vaikas stebuklas. Ji bus didelė palaima juodiesiems žmonėms", pranašauja baltoji Mrs. Simmons.

Laisvės kaina

Iš Hamburgo, Vakarų Vokietijoje praneša, kad vienas 28 metų vokiečių išsigelbėjo iš komunizmo rytinėje Vokietijos zonoje, plaukdamas Baltijos jūra 6 valandas po vandens iki jūros švyturio Danijos pakrastyje. Jis visą laiką kvėpavo per "snorkelį", tai yra tokią žarną, jos vieną galą laikė burnoje, o kitas galas guvo išsikūjęs viršum vandens. Kad galėtų po vandeniu orientuotis, jis į savo kaulėse akituose buvo įsitaisęs kompasą. Jis nuplaukė iš Rostocko iki Gedser švyturio.

SAVE PAZINO

Zymus prancūzų komikas Fernandel sykį patelefonavo žymiam Amerikos komikui Bob Hope.

— Alio, alio! — šaukia Fernandel. — Kas čia kalba? — Čia kalba didžiausias komikas pasaulyje, atsako Hope. — Tai stebėtinai dalykas, kalbėjo Fernandel. — Norėjau kalbėti su Bob Hope, o pasirodė aš besikalbas pats su savimi!

ZUZANA NORMAL

Pagal tėvus Schlauteris

Gyv. 8640 So. Honore Street

Mirė 1969 m. spalio 14 d., 1:30 val. p. p., sulaukusi 75 metų amžiaus. Gimusi Lietuvoje, Kauno aps.

Amerikoje išgyveno 60 metų.

Paliko nuliūdę vyras Anton, dvi dukros: Eleanor Coelyn ir žentas Henry, Wilma, sūnus Caspar, 6 anūkai, dvi seserys — Antanina Malorienė su šeima Lietuvoje ir Marija Gaurisienė su šeima Pietų Amerikoje ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Kūnas pašarvotas Mažeika - Evans koplyčioje, 6845 So. Western Avenue.

Laidotuvės privačios įvyks penktadienį, spalio mėn., 17 dieną Lietuvių Tautines kapines.

Visi a. a. Zuzana Normal giminės, draugai ir pažįstami nuosirdžiai kviečiami dalyvauti šermentyse ir suteikti jai paskutinį patarinimą ir atsiveikimą.

Nuliūdę lieka:

Vyras, dukros, sūnus ir seserys.

Laidotuvių Direktorai Mažeika - Evans. Tel. RE 7-8600.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

GELININKAS

(PUTRAMENTAS)

Linksmumo arba liūdesio valandoje gražiausios gėles ir vainikais, antspūgių papuošimai ir sezoninės kapams gėles.

ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS),
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

GUŽAUSKŲ

BEVERLY HILLS GELINČIA
GĖLES VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

Telefonai: GRovehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telefonai: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

AIKŠTĖ TUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
RRepublic 7-8600 RRepublic 7-8601

EUDEIKIS

SENIAUSIA IR DIDIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Laidotuvių direktoriai:

DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE

Telefonai: YArds 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE

Telefonai: LAfayette 3-0440

MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENA
IR NAKTĮ
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

LACKAWICZ IR SŪNUS

2424 WEST 69th STREET RRepublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

P. J. RIDIKAS

3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

GEORGE F. RUDMIN

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI GARSINKITĖS NAUJIENOSE

Dar 10 metų laukti skiepy prieš vėžį

Emory universiteto Atlantoje, Ga., chirurgijos profesorius Dr. Loren Humphrey pranešė San Francisco mieste įvykusiame Amerikos chirurgų kolegijos kongrese, jog tyrinėtojai su pasitikėjimu pranašauja, kad nebeilgai trukus, maždaug nuo 5 iki 10 metų laikotarpyje, bus gaunami skiepai nuo vėžio, kuriais bus galima kontroliuoti daugumą toli pažengusių vėžio rūšių. Tatai bus pasiekta patį žmogaus organizmą paskatinant kovoti ir nugalėti savo piktybinius priešus.

"Imunoterapija" tebėra nauja idėja kovoje su vėžiu, bet jau 20 nuosimėčių pacientams, sergantiems toli pažengusių vėžių, buvo pailgintas amžius", pareiškė Dr. Humphrey.

Turint galvoje "imunoterapijos" pažangą per praėjusius 4 metus po 5 ar 10 metų turėtume turėti gerą priemonę vėžiui sukontroliuoti, pareiškė Dr. Humphrey.

Amerikos gyventojų amžius trumpesnis

Nors amerikiečiai daugiau negu bet kuri kita tauta pasaulyje išleidžia siekdami ilgiau gyventi, tačiau amerikiečiai gyvena trumpiau, kaip daug kitų tautų, rodo Jungtinių Tautų Pasaulinės Sveikatos organizacijos duomenys. Amerikos vyrų amžiaus ilgumu — nuo gimimo iki mirties — gali būti skaitoma 66.8 metai, tai yra tik 26-ji vieta kitų tautų tarpe. Amerikos moterų amžiaus vidurkis 73.7 metai skaitomas dviliktų kitų eilėje.

Moterys visame pasaulyje gyvenančios ilgiau negu vyrai. Vyrų amžius ilgumu pirmąją švedijoje su amžiaus vidurkiu 71.60; Norvegija seka su 71.32; Olandija — 71.10; Islandija — 70.70; Izraelis 70.52, Danija 70.30.

Moterys amžiaus ilgumu vėrauja Olandijoje su 75.90 metais. Švedijos moterys eina antroje vietoje su 75.70; Norvegijoje 75.57; Prancūzijoje 75.10 Islandijoje 75.

A. TVERAS LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS Pardavimas ir Taisymas 2646 WEST 69th STREET Tel.: Rpublic 7-1941

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČIULIS

Ilgamečio BALFO pirmininko, prelado J. B. Končiaus knyga ATSIMINIMAI IS BALFO VEIKLOS

404 dideli puslapiai, daug nuotraukų.
Kieti viršeliai \$4.00, minkšti — \$3.00.

Įdomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriausia dovana globėjui, siunčiamam siuntinius į Vokietiją ir kitas tremties vietas. Knyga pasiūsiame adresatui, jei pasiūsite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS,
1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

Apraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujaisi kraustymo rankiai. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pagaidujamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.
PRIMAME UZSAKYMUS AUTOMOBILIAMS
Vedėjai: E. ir V. ŽUKAUSKAI

HELP WANTED — MALE-FEMALE
Reikia Darbininkų ir Darbininkių

REIKALINGA OFISO TARNAUTOJA ARBA TARNAUTOJAS

Lengvas darbas, geras atlyginimas

Reikia suprasti angliškai.

Kreiptis į

Naujienos, 1739 So. Halsted St. Tel. HA 1-6100

Sukergė bulvę su pomidoru

Čkininkas William Howes, turintis farmą netoli Fosterburg, Ill. skelbiasi "išradęs" naudingą daržovę, kurią jis išvystė sukergdamas pomidorą su bulve ir rezultate gavo "topato", tai yra žodis sudarytas iš žodžių "tomato" ir "potato". "Topato" daržovė yra pomidoras, išaugęs bulvėje. Apskritai, vieno colio vamzdelį jis perduria per bulvę ir į padarytą skylę įsodina 6 colių didumo pomodoro daigą ir tą kombinaciją sodina į daržą. Kas gausi, tai dvigubas derlius: apačioje, žemėje išauga bulvė, o viršuje ant stiebo išauga pomidorai.

Tai labai ekonomiška ir praktiška mažo sklypo daržų turintiems miestelėnams, nes iš to paties kelmo gauna kartu bulves ir pomidorus.

Polucija išjudanti po 15 milijonų žuvų

Vidaus departamento surinktais duomenimis, praėjusiais metais nuo vandenų užteršimo išgaiso daugiau kaip 15,000,000 žuvų vien tik J. A. V-bių vandenyse, kas parodo iki kokio pavojingo laipsnio jau yra užteršti Amerikos upės, ežerai ir srovės. Iš 42 valstijų surinktomis žiniomis, negyvų žuvų pernai priskaičiuota 15,236,000, tai yra 31 nuosimėčių daugiau kaip 1967 metais. Gi 1969 metais priskaičiuota 18,387,000 nuosimėčių žuvų. Vidaus vandenys nuodija miestų kanalizacijos ir industrijos atmatos.

Vaikai ne išmintingesni tik daugiau ginčijasi

Pensylvanijos valstybinio universiteto profesorius Dr. Kinsley Smith, 65, paklaustas, ar šių laikų vaikai yra išmintingesni ir gudresni už senosios genikartės vaikus atsakė, kad nieko panašaus. "Šių dienų studentus nerandu nė kiek protingesniais ir daugiau besidomiančiais kaip tie, kuriuos mokiau prieš 20 ir 30 metų, ir nėra priežasties kad taip būtų", tęsė profesorius. "Šiandien studentai mažiau paiso ir mažiau tesivaržo negu jų pirmataikai. Didelė dalis jų

HELP WANTED — MALE-FEMALE
Reikia Darbininkų ir Darbininkių

REIKALINGA OFISO TARNAUTOJA ARBA TARNAUTOJAS

Lengvas darbas, geras atlyginimas

Reikia suprasti angliškai.

Kreiptis į

Naujienos, 1739 So. Halsted St. Tel. HA 1-6100

Sukergė bulvę su pomidoru

Čkininkas William Howes, turintis farmą netoli Fosterburg, Ill. skelbiasi "išradęs" naudingą daržovę, kurią jis išvystė sukergdamas pomidorą su bulve ir rezultate gavo "topato", tai yra žodis sudarytas iš žodžių "tomato" ir "potato". "Topato" daržovė yra pomidoras, išaugęs bulvėje. Apskritai, vieno colio vamzdelį jis perduria per bulvę ir į padarytą skylę įsodina 6 colių didumo pomodoro daigą ir tą kombinaciją sodina į daržą. Kas gausi, tai dvigubas derlius: apačioje, žemėje išauga bulvė, o viršuje ant stiebo išauga pomidorai.

Tai labai ekonomiška ir praktiška mažo sklypo daržų turintiems miestelėnams, nes iš to paties kelmo gauna kartu bulves ir pomidorus.

Polucija išjudanti po 15 milijonų žuvų

Vidaus departamento surinktais duomenimis, praėjusiais metais nuo vandenų užteršimo išgaiso daugiau kaip 15,000,000 žuvų vien tik J. A. V-bių vandenyse, kas parodo iki kokio pavojingo laipsnio jau yra užteršti Amerikos upės, ežerai ir srovės. Iš 42 valstijų surinktomis žiniomis, negyvų žuvų pernai priskaičiuota 15,236,000, tai yra 31 nuosimėčių daugiau kaip 1967 metais. Gi 1969 metais priskaičiuota 18,387,000 nuosimėčių žuvų. Vidaus vandenys nuodija miestų kanalizacijos ir industrijos atmatos.

Vaikai ne išmintingesni tik daugiau ginčijasi

Pensylvanijos valstybinio universiteto profesorius Dr. Kinsley Smith, 65, paklaustas, ar šių laikų vaikai yra išmintingesni ir gudresni už senosios genikartės vaikus atsakė, kad nieko panašaus. "Šių dienų studentus nerandu nė kiek protingesniais ir daugiau besidomiančiais kaip tie, kuriuos mokiau prieš 20 ir 30 metų, ir nėra priežasties kad taip būtų", tęsė profesorius. "Šiandien studentai mažiau paiso ir mažiau tesivaržo negu jų pirmataikai. Didelė dalis jų

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

MEDŽIO DARBININKAI

GALINTIEJI MASINOMIS
PADARYTI REIKALINGAS
DALIS

• GARANTUOTAS NUOLATINIS
ISTISU METU DARBAS
• NERA ATLEIDIMU
• NEMAZINAMOS ALGOS.

Nebūtina anglų kalba.
Čia turime žmonių, kurie gali išversti.

Kreiptis asmeniškai į

Mr. KRASICKI

LYON - HEALY

Harp Factory

1423 W. LAKE ST.

SHEET METAL
MODEL MAKERS

MACHINISTS
(MODEL MAKERS)

NEED 50 PEOPLE

Experienced — top wages. Excellent company benefits including profit sharing, free employee insurance. Plenty of overtime.

New modern air conditioned plant, Centex Industrial Park

Interviews 9 A.M. to 6 P.M. weekdays. 10 A.M. to noon Saturdays.

COURTESY MFG. CO.

1300 Pratt Blvd.

Elk Grove Village, Ill.

437-7500

GENERAL FACTORY

A GOOD PLACE TO WORK

WILL TRAIN IF NECESSARY
MECHANICALLY INCLINED MEN

Union shop, all benefits.
Co. paid, top wages.
These are good jobs for
GOOD MEN.

Call now!

Call BILL LEE at
455-9270

Ext. 46

NIGHT WATCHMAN-PORTER

5 OR 6 NIGHTS PER WEEK.

Must prove honesty and reliability.

Foreign or handicapped welcome.

See BOB FARINA

JACOBS TWIN BUICK

6750 W. GRAND TU 9-3030

ROTARY BUSINESS FORMS

PRESSMAN DAYS OR NITES

FULL OR PART TIME

Must be experienced

Good benefits.

Call Mr. MILLER
675-9090

DRAFTING TRAINEES

Exceptional opportunity for young men & women with good lettering ability, high school drafting or commercial art background. Learn communication drawings. Excellent transportation, company benefits inc. Profit Sharing, paid vacation and Insurances. For interview contact:

Mr. DON ARLASKY

R E P R O I N C.

666-5030

between 8:00 A.M. — 4:30 P.M.

ANIMAL
CARETAKERS

To work in Northbrook laboratory. Must have own transportation and grade school education.

Full Time.

Top Pay and Benefits

C. W. BERNDT

272-3030

An Equal Opportunity Employer

SET-UP MAN

Experienced.

For Steel Rule Dies.

Salary open.

Excellent opportunity for advancement. Paid Holidays.

Must speak & Read English.

421-7966

MAINTENANCE MAN

MACHINIST

MACHINE OPERATOR

With Mechanical Background

SET UP MEN

EXPERIENCED

METALLIC ASSEMBLERS

We need you right away for permanent positions with good salaries and liberal fringe benefits.

Call STEVE AUSTIN

at 292-2504 or come to:

HELENE CURTIS INDUSTRIES, INC.

4401 W. NORTH AVE.

— Geresni tėvai — žmoniškėsnė vaikai, — 281 Alvudo radio paskaita šį ketvirtadienį, spalio 16 d. 10 val. ryto Sophie Barcus Radijo šeimos valandų.

HELP WANTED — FEMALE
Darbininkių Reikia

MOTERYS MONTAVIMO DARBAMS TURI MOKETI OPERUOTI KERTAMĄJĄ IR GRĘŽIAMĄJĄ

• GARANTUOTAS NUOLATINIS
ISTISU METU DARBAS
• NERA ATLEIDIMU
• NEMAZINAMOS ALGOS.

Nebūtina anglų kalba.

Čia turime žmonių, kurie gali išversti.

Kreiptis asmeniškai į

Mr. KRASICKI

LYON - HEALY

Harp Factory

1423 W. LAKE ST.

GIRLS & WOMEN
Needed For

ORDER FILLERS

Light work — filling orders for Booklets, Good Fringe Benefits, Permanent Jobs.

APPLY AT ONCE

NATIONAL DAIRY COUNCIL

111 No. CANAL

Phone: FR 2-3156

REIKALINGA
PATIKIMA MOTERIS

namų apyvokai. Nuolatinė diena savaitėje. Privalo susikalbėti angliškai. Geras susisiekimas.

Morton Grove.

965-7161

WANTED WOMAN

to take care of elderly Woman during day time. Can either live-in or go home.

Phone 262-4356

THOMAS J. TOWLE,

2045 W. FARGO,

CHICAGO, ILLINOIS 60645.

WAITRESS

EXPERIENCED

or will train. Full time. Monday to Friday. Hours 6 A. M. to 2 P. M.

Good wages and tips.

Vicinity Grand and North Ave.

227-9102

TYPIST — ACCURATE

Varied duties. Friendly atmosphere. Fringe benefits including profit sharing. Salary commensurate with ability.

DIXIE PORTLAND FLOUR MILLS

1300 W. CARROLL

666-2465

SWITCHBOARD - TYPIST

Variety of duties. 5 day week.

Good pay. Fringe benefits.

4447 W. CORTLAND ST.

772-0400

GENERAL OFFICE

GOOD TYPIST

Filling and phone answering.

Excellent conditions.

CONTACT

ROBERT STOUGH

325 W. HURON, CHICAGO

CLERK TYPIST

EXPERIENCED. GENERAL OFFICE.

VARIED DUTIES. SWITCHBOARD

OR WIL TEACH. STEADY. GOOD

TRANSPORTATION.

40 HOUR WEEK.

226-2293

DIRBANTI DUKTĖ

ieško savistovios moters - kompanionės savo senukei motinai. 5 dienos savaitėje, atskiras kambarys, lengvas virimas, gerai atlyginimas. Geri namai tinkamam asmeniui.

Skambinti vakarais ir savaitgaliais

262-4356

ANGLISKAI KALBANTI,
BENDRAS NAMŲ DARBAS

Atskiras kambarys ir vonia, spalv. T. V., aukščiausias atlyginimas. Apmokėtos atostogos, 5 dienos, 1 berniukas 9 metų. Patyrimas.

Rekomendacijos. Winetka.

Tel. 446-8835

BUSINESS CHANCES

Biznio Progros

MEAT MARKET AND
GROcery STORE

West Suburban location.

A bargain at \$9,000.

Sea to appreciate.

355-4709

AUSTIN APYLINKĖJE

judrioje vietoje Beauty Shop,

už geriausią pasiūlymą. Reikia susikalbėti angliškai.

5507 W. LAKE ST.

378-5040

REMKITE TUOS BIZNIERIUS,
KURIE GARSINASI
"NAUJIENOSE"

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS, PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS
IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKĖJIMAIS

DEL VISU INFORMACIJŲ, KREIPKITES Į

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

PLATUS PASIRINKIMAS NAMŲ PIRKIMUI

BUTŲ NUOMAVIMUI — NOTARIATAS — VERTIMAI.

DRAUDIMO AGENTŪRA PATARNAUJA VISAIS DRAUDIMO REIKALAIS

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — PProspect 8-2233

• NAMŲ IR BIZNŲ PIRKIMAS - PARDAVIMAS • NOTARI